INFORMACJA O SYTUACJI BANKÓW W I KWARTALE 2011 R.

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 2011

OPRACOWANIE:
ANDRZEJ KOTOWICZ
PRZY WSPÓŁPRACY DEPARTAMENCTU NADZORU SEKTORA BANKOWEGO
PION NADZORU BANKOWEGO
URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI

W I kwartale 2011 r. sytuacja **sektora bankowego pozostała stabilna**. Aktywność większości banków, mierzona tempem wzrostu sumy bilansowej, zatrudnienia i sieci sprzedaży pozostała ograniczona, co należy łączyć z utrzymującą się niepewnością, co do rozwoju koniunktury oraz procesami dostosowawczymi zmierzającymi do wzmocnienia zarządzania ryzykiem i poprawy efektywności działania. Oceniając poszczególne obszary można stwierdzić:

- Bieżąca **sytuacja w zakresie bazy kapitałowej jest dobra**.
- Bieżąca **sytuacja w zakresie płynności jest dobra**, choć istotnym źródłem utrudnień w zarządzaniu płynnością pozostaje brak pełnej efektywności funkcjonowania rynku międzybankowego.
- **Tempo wzrostu akcji kredytowej pozostało relatywnie niskie**. Głównymi obszarami rozwoju akcji kredytowej były kredyty dla przedsiębiorstw, kredyty mieszkaniowe oraz kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych. W szczególności uwagę zwraca **ożywienie akcji kredytowej dla przedsiębiorstw**, które zdaje się świadczyć o tym, że utrzymujący się wzrost aktywności gospodarczej zaczyna przekładać się na wzrost popytu na kredyt ze strony przedsiębiorstw, a stabilizacja jakości portfela kredytowego na zwiększenie jego podaży ze strony banków. Z drugiej strony odnotowano zmniejszenie zadłużenia z tytułu kredytów konsumpcyjnych, co należy łączyć z zaostrzeniem polityki kredytowej banków, okresem adaptacji do zaleceń Rekomendacji T oraz zmianą zasad księgowania portfela kredytów konsumpcyjnych w jednym z banków.
- Utrzymuje się **ograniczone tempo wzrostu bazy depozytowej**, przy czym podobnie jak w latach ubiegłych odnotowano sezonowy spadek depozytów sektora przedsiębiorstw.
- Odnotowano **silny wzrost zysku netto sektora bankowego**. Głównym źródłem poprawy był **wzrost wyniku odsetkowego oraz zmniejszenie ujemnego salda odpisów i rezerw** (pozostałe pozycje miały niewielki wpływ na poprawę wyników banków; tempo wzrostu kosztów było ograniczone).

  Poprawa ujemnego salda odpisów i rezerw wynikała głównie ze **spadku odpisów na kredyty konsumpcyjne**. Wyraźny był też spadek odpisów z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych oraz kredytów dla sektora przedsiębiorstw. Z drugiej strony odnotowano wzrost odpisów na kredyty mieszkaniowe.
- **Głównym obszarem ryzyka pozostaje portfel kredytowy**, którego jakość uległa silnemu pogorszeniu w latach 2009-2010. **Wzrost kredytów zagrożonych odnotowano tylko w przypadku gospodarstw domowych, podczas gdy wartość zagrożonych kredytów przedsiębiorstw uległa obniżeniu**. Sytuacja w portfelu kredytów dla sektora finansowego i budżetowego pozostała stabilna, a jakość tych portfeli nadal była wysoka. Korzystny obraz zakłóca jednak fakt, że część pozytywnych obserwacji wynikała ze zmiany zasad/polityki rachunkowości w dwóch bankach.

  Pomimo wzrostu zagrożonych kredytów konsumpcyjnych odnotowano wyhamowanie przyrostu kredytów o opóźnieniu w spłacie powyżej 30 dni połączone ze zmniejszeniem kredytów opóźnionych w spłacie do 30 dni, jednak w znacznym stopniu wynikało to ze zmianą zasad księgowania portfela kredytów w jednym z banków.

  Przyrost zagrożonych kredytów mieszkaniowych utrzymuje się na stałym poziomie, a analiza terminowości obsługi tych kredytów **nie wskazuje na zahamowanie niekorzystnych tendencji**. Za niekorzystny należy uznać dalszy wzrost udziału w nowo udzielanych kredytach, kredytów o LTV przekraczającym 80% oraz kredytów o okresach spłaty powyżej 25 lat. Coraz istotniejsze staje się też ryzyko nadmiernej koncentracji produktowej przejawiające się wysokim udziałem kredytów mieszkaniowych w bilansach banków zajmujących kluczową pozycję na rynku. Banki te uzależniły swoją przyszłą sytuację finansową od jakości portfela kredytów mieszkaniowych i sytuacji na rynku nieruchomości, a ze względu na wysoki udział kredytów walutowych również od sytuacji na rynku walutowym i poziomu stóp procentowych kształtowanych przez zagraniczne władze monetarne. Trzeba dodać, że dane nadzoru bankowego wskazują na to, że **jakość kredytów złotowych i walutowych jest zbliżona**, a statystycznie wysoki udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów złotowych wynika z przewalutowania części zagrożonych kredytów walutowych na złote. Odpowiedzią na poziomie regulacyjnym, na zidentyfikowane niekorzystne zjawiska i potencjalne zagrożenia, było uchwalenie przez KNF **nowelizacji Rekomendacji S**.

  Jakość portfela kredytów dla przedsiębiorstw uległa poprawie, ale większość poprawy wynikała ze zmiany zasad klasyfikacji ekspozycji z utratą wartości jakiej dokonał PKO BP.

Pomimo utrzymującego się ożywienia gospodarki i relatywnie stabilnej sytuacji na rynkach finansowych **w otoczeniu zewnętrznym nadal utrzymuje się podwyższony poziom ryzyka**. Dlatego **konieczne jest aby banki monitorowały potencjalne zagrożenia oraz utrzymywały i wzmacniały swoją pozycję kapitałową**.

Wybrane charakterystyki sektora bankowego

	Wartość (mln zł; %)			Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2010	12/2010	03/2011	mln zł	%	mln zł	%
Suma bilansowa	1 083 241	1 157 831	1 197 234	39 403	3,4%	113 993	10,5%
Udział niedopasowania walutowego	-5,5%	-5,9%	-5,0%	x	x	x	x
Wybrane pozycje rachunku wyników							
1/ Wynik działalności bankowej	12 611	53 099	13 672	x	x	1 061	8,4%
- wynik z tytułu odsetek	7 216	30 926	8 167	x	x	952	13,2%
- wynik z tytułu opłat i prowizji	3 360	13 741	3 392	x	x	33	1,0%
- pozostałe pozycje	2 035	8 433	2 112	x	x	77	3,8%
2/ Koszty działania	6 032	25 546	6 391	x	x	359	6,0%
3/ Saldo rezerw i odpisów (ujemne)	2 959	11 085	2 123	x	x	-836	-28,2%
4/ Wynik finansowy netto	2 473	11 519	3 762	x	x	1 290	52,2%
Wybrane pozycje bilansu							
1/ Aktywa							
- kasa i należności od banków centralnych	28 610	50 386	39 680	-10 706	-21,2%	11 071	38,7%
- należności od banków	68 805	68 473	77 180	8 707	12,7%	8 376	12,2%
- kredyty	682 210	753 037	761 649	8 612	1,1%	79 439	11,6%
- instrumenty dłużne i kapitałowe	249 615	230 289	263 300	33 012	14,3%	13 686	5,5%
2a/ Zobowiązania	974 262	1 041 768	1 079 223	37 455	3,6%	104 961	10,8%
- depozyty i kredyty sektora finansowego	221 964	244 546	266 680	22 134	9,1%	44 716	20,1%
- depozyty sektora niefinansowego	566 945	620 379	619 771	-608	-0,1%	52 826	9,3%
- gospodarstwa domowe	394 812	422 375	434 234	11 859	2,8%	39 421	10,0%
- przedsiębiorstwa	157 419	182 783	170 709	-12 074	-6,6%	13 290	8,4%
- depozyty sektora budżetowego	62 142	52 965	64 393	11 428	21,6%	2 251	3,6%
2b/ Kapitały	108 979	116 064	118 011	1 948	1,7%	9 032	8,3%
Kredyty ogółem (wartość bilansowa brutto)	711 319	786 809	796 596	9 787	1,2%	85 278	12,0%
1/ Kredyty dla sektora finansowego	24 102	24 893	26 720	1 827	7,3%	2 618	10,9%
2/ Kredyty dla sektora niefinansowego	641 623	698 517	706 447	7 930	1,1%	64 824	10,1%
Gospodarstwa domowe	420 748	475 432	477 187	1 755	0,4%	56 439	13,4%
- kredyty mieszkaniowe	219 722	267 507	269 822	2 315	0,9%	50 100	22,8%
- złotowe	79 745	98 223	103 225	5 001	5,1%	23 480	29,4%
- walutowe	139 977	169 283	166 597	-2 686	-1,6%	26 620	19,0%
- kredyty konsumpcyjne	132 392	134 050	130 891	-3 159	-2,4%	-1 501	-1,1%
- pozostałe	68 633	73 875	76 474	2 599	3,5%	7 841	11,4%
Przedsiębiorstwa	218 113	219 665	225 828	6 163	2,8%	7 716	3,5%
- MSP	125 648	126 997	131 654	4 656	3,7%	6 006	4,8%
- duże przedsiębiorstwa	92 465	92 668	94 175	1 507	1,6%	1 710	1,8%
3/ Kredyty dla sektora budżetowego	45 593	63 399	63 429	30	0,0%	17 836	39,1%
Udział kredytów zagrożonych							
Kredyty ogółem	7,4%	7,9%	7,8%	x	x	x	x
Gospodarstwa domowe	6,6%	7,2%	7,4%	x	x	x	x
- kredyty mieszkaniowe	1,5%	1,8%	2,0%	x	x	x	x
- kredyty konsumpcyjne	14,8%	17,3%	18,2%	x	x	x	x
- pozostałe	6,9%	8,1%	8,2%	x	x	x	x
Przedsiębiorstwa	11,3%	12,4%	11,5%	x	x	x	x
- MSP	12,5%	14,6%	13,5%	x	x	x	x
- duże przedsiębiorstwa	9,6%	9,5%	8,7%	x	x	x	x
Udział kredytów opóźnionych w spłacie							
Sektor niefinansowy opóźnienia > 30 dni	6,9%	7,5%	7,6%	x	x	x	x
w tym > 90 dni	5,4%	6,2%	6,2%	x	x	x	x
Adekwatność kapitałowa							
Fundusze własne	95 842	100 562	103 997	3 436	3,4%	8 155	8,5%
Całkowity wymóg kapitałowy	54 268	58 282	59 474	1 192	2,0%	5 206	9,6%
Nadwyżka funduszy własnych nad wymogiem	41 574	42 279	44 523	2 244	5,3%	2 949	7,1%
Współczynnik wypłacalności	14,1	13,8	14,0	x	x	x	x

CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE WYNIK FINANSOWY

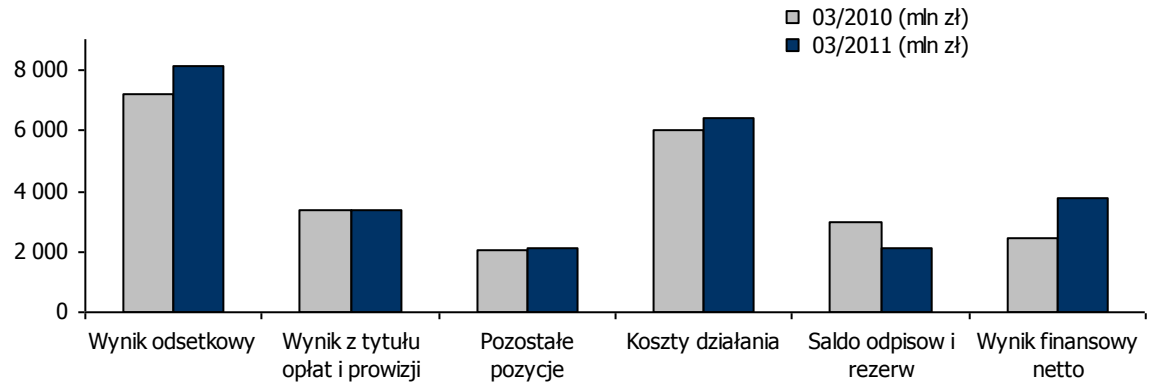

KIERUNKI ROZWOJU AKCJI KREDYTOWEJ

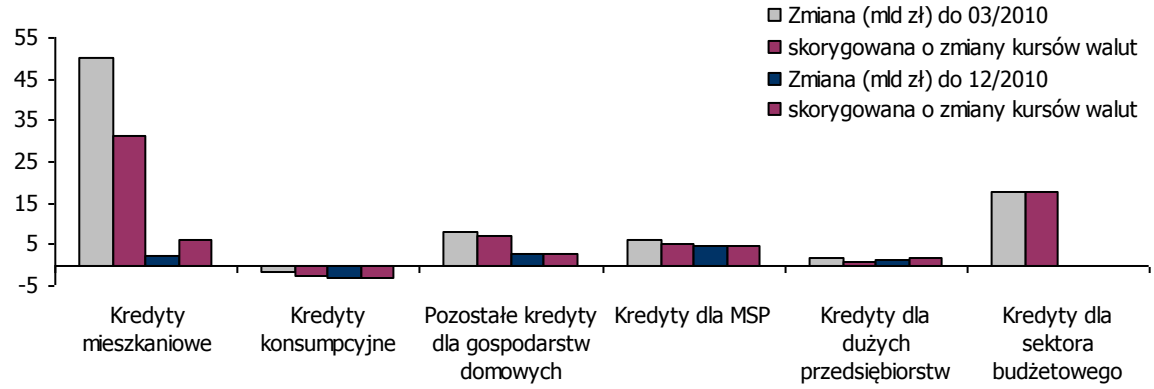

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI

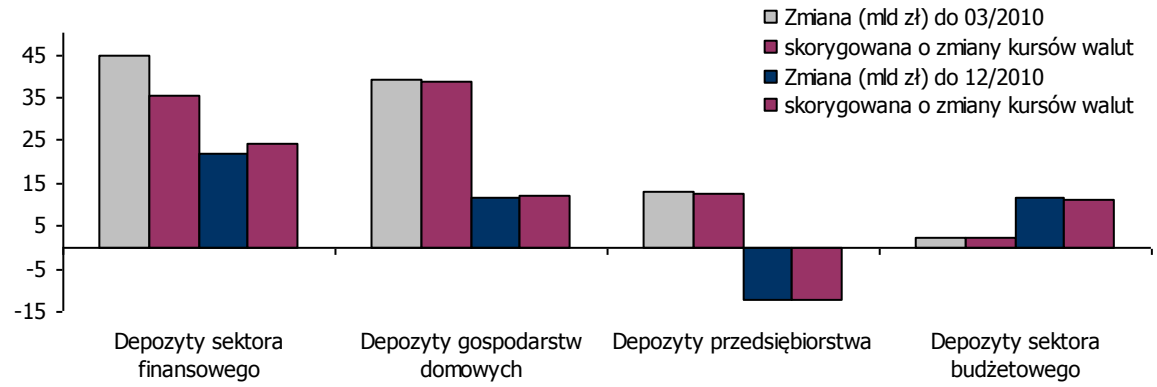

JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO

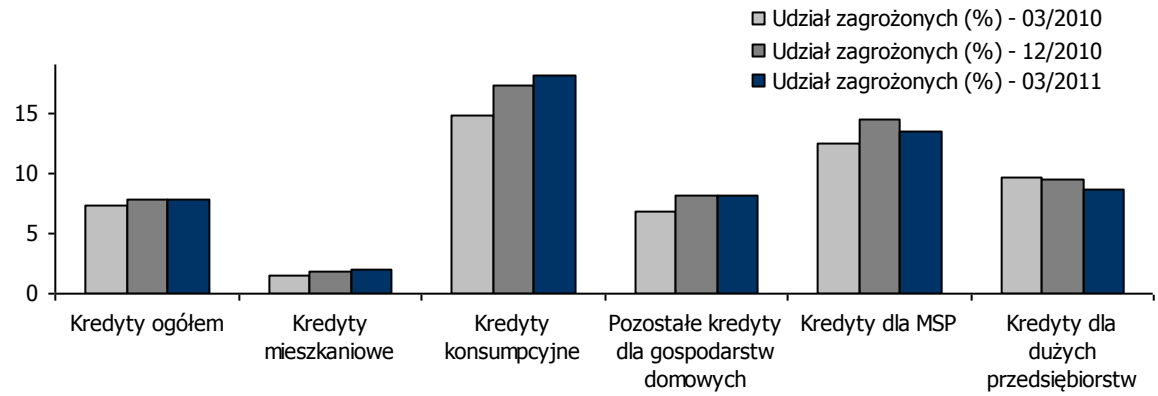

SPIS TREŚCI

1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE DZIAŁALNOŚCI BANKÓW 7

1.1 Sytuacja makroekonomiczna 7

1.2 Sytuacja na rynku finansowym 9

2 GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SEKTORA BANKOWEGO 12

2.1 Działalność kredytowa i inwestycyjna 12

2.2 Źródła finansowania działalności 21

3 WYNIK FINANSOWY SEKTORA BANKOWEGO 26

4 GŁÓWNE OBSZARY RYZYKA I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA 32

4.1 Płynność 32

4.2 Ryzyko kredytowe 34

4.3 Adekwatność kapitałowa 40

5 DZIAŁANIA NADZORCZE W 2011 R. 43

SPIS WYKRESÓW 45

SPIS TABEL 47

1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE DZIAŁALNOŚCI BANKÓW[1]

1.1 Sytuacja makroekonomiczna

W I kwartale br. kontynuowane było ożywienie polskiej gospodarki i według wstępnych szacunków **tempo wzrostu PKB wyniosło 4,4%** (wobec 4,5% w IV kwartale ub.r. i 3,0% w I kwartale ub.r.). Odnotowano przy tym:

- wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 9,1% w stosunku do I kwartału 2010 r.), produkcji budowlano-montażowej (18,8%[2]) oraz wzrost sprzedaży detalicznej (6,0%);
- wzrost wymiany handlowej z zagranicą (eksport w złotych o 12,0%, w EUR o 15,5%; import odpowiednio o 7,6% i 10,9%);
- poprawę wyników finansowych sektora przedsiębiorstw oraz spadek wskaźnika poziomu kosztów, jak też wzrost wskaźników rentowności i płynności (wynik finansowy netto wzrósł z 18,3 mld zł w I kwartale ub.r. do 22,0 mld zł w I kwartale br., tj. o 20,1%, a udział przedsiębiorstw wykazujących zysk zwiększył się z 60,2% do 61,6%);
- stopniową poprawę sytuacji na rynku pracy, przejawiającą się nieznacznym wzrostem zatrudnienia (4,1%) oraz wzrostem wynagrodzeń (4,1%). Tempo wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw pozostało jednak niskie, a wzrost inflacji spowodował, że siła nabywcza płac brutto zwiększyła się w nieznacznym stopniu (0,4%). Jednocześnie nastąpił nieznaczny wzrost stopy bezrobocia rejestrowanego (z 12,3% na koniec ub.r. do 13,1% na koniec marca br.);

Wykres 1.
Roczne tempo wzrostu produkcji i sprzedaży detalicznej (%)

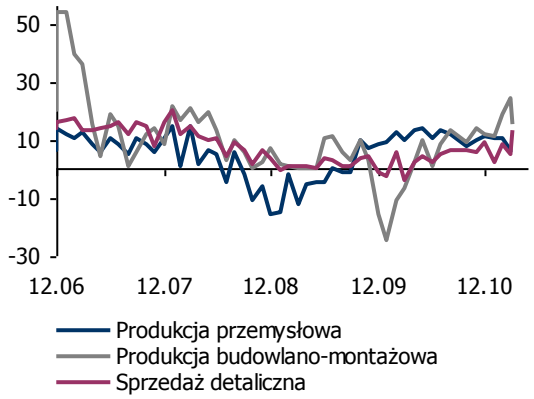

Wykres 2.
Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw (mld zł)

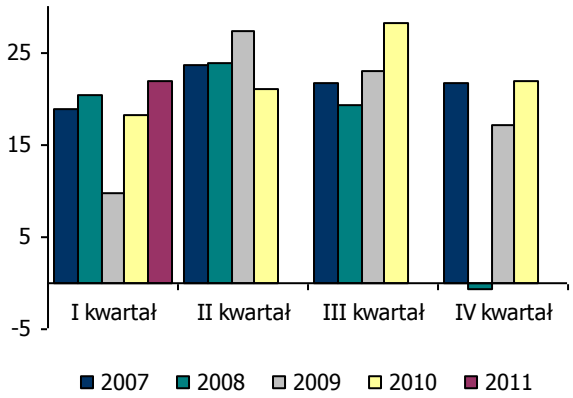

Wykres 3.
Stopa bezrobocia (%)

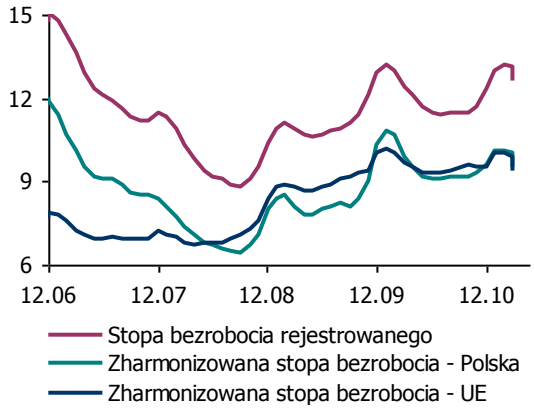

Wykres 4.
Roczne tempo wzrostu wynagr. i zatrud. w sek. przeds. (%)

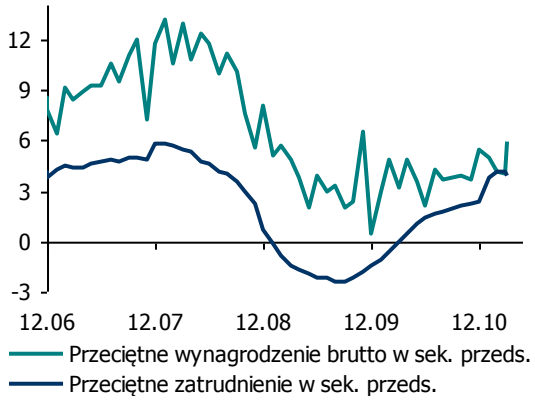

[1] Szerzej zob. „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju", GUS; „Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów", GUS; „Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych", GUS; „Raport o inflacji", NBP.
[2] Wysoka dynamika produkcji budowlano-montażowej była konsekwencją jej niskiego poziomu w I kwartale 2010 r.

Wykres 5.
Roczne wskaźniki inflacji (%)

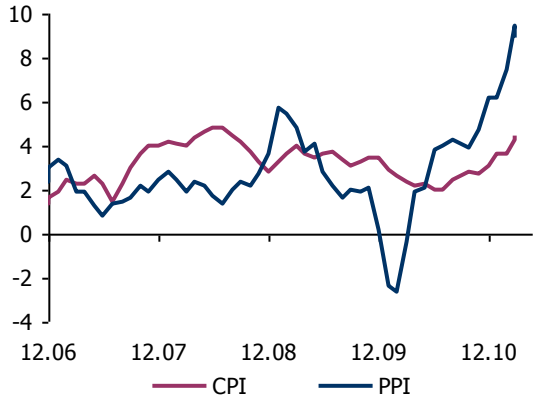

Wykres 6.
Wskaźniki klimatu koniunktury

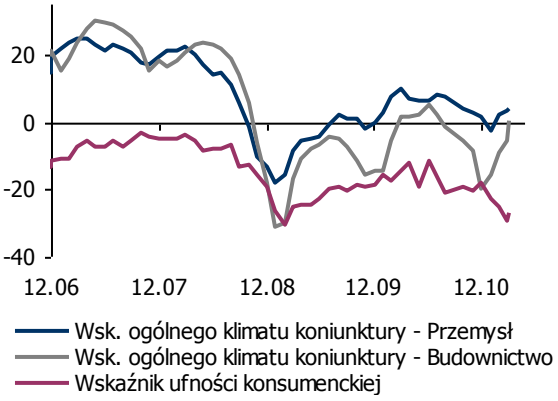

Wykres 7.
Średnie ceny transakcyjne 1 m.kw. mieszkania (tys. zł)

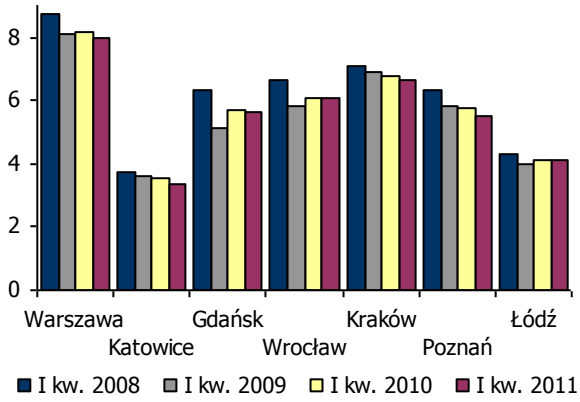

Wykres 8.
Wynik budżetu państwa (mld zł)

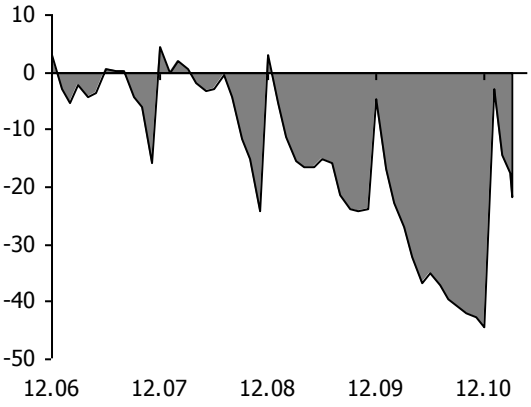

Źródło: GUS, Eurostat, AMRON, obliczenia własne

- silny wzrost presji inflacyjnej, co związane było ze wzrostem cen surowców, żywności oraz wzrostem stawki VAT (wskaźnik CPI wzrósł z 3,1% na koniec ub.r do 4,3% na koniec marca br., a PPI z 6,2% do 9,5%);
- pozostawanie wskaźników ogólnego klimatu koniunktury w przemyśle i budownictwie oraz ufności konsumenckiej w sferze niskich lub negatywnych odczytów;
- stabilizację cen na rynku mieszkaniowym (nieznaczna tendencja do spadku średnich cen transakcyjnych). Odnotowano przy tym spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania (o 18,4% w stosunku do I kwartału ub.r.), ale z drugiej strony towarzyszył mu wzrost liczby mieszkań których budowę rozpoczęto (o 13,6%) oraz wzrost liczby pozwoleń wydanych na budowę (o 5,2%);
- poprawę bieżącej sytuacji budżetu państwa (na koniec marca br. deficyt wyniósł 17,5 mld zł wobec 22,7 mld zł na koniec marca ub.r.; stopień realizacji planowanych na cały rok dochodów był wyższy, a wydatków niższy niż w analogicznym okresie ub.r.; wzrost dochodów podatkowych o 11,2%). Jednak szybko rosnący dług publiczny może stać się istotnym ograniczeniem dla rozwoju gospodarki (zadłużenie sektora finansów publicznych wzrosło z 747,9 mld zł na koniec ub.r. do 778,2 mld zł na koniec marca br., tj. o 4,0%).

1.2 Sytuacja na rynku finansowym

Największy wpływ na nastroje uczestników rynku wywierał rozwój sytuacji fiskalnej w tzw. peryferyjnych krajach strefy euro, napływ danych makroekonomicznych z USA, UE oraz Chin, jak też ocena wpływu skutków trzęsienia ziemi w Japonii oraz rozwój sytuacji w krajach arabskich. Napływ negatywnych informacji powodował u części inwestorów okresowy wzrost awersji do ryzyka, co znajdowało odzwierciedlenie na rynku walutowym, instrumentów dłużnych, akcji i surowców.

Wykres 9.
Podstawowe stopy procentowe banków centralnych (%)

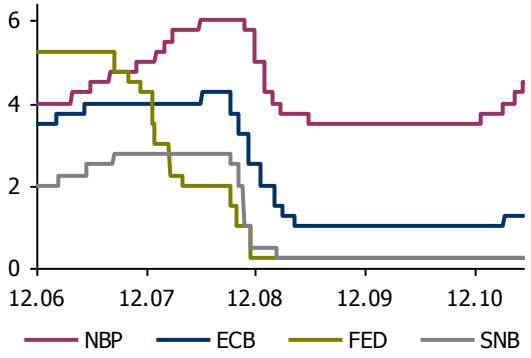

Wykres 10.
Stawki na rynku pieniężnym (%)

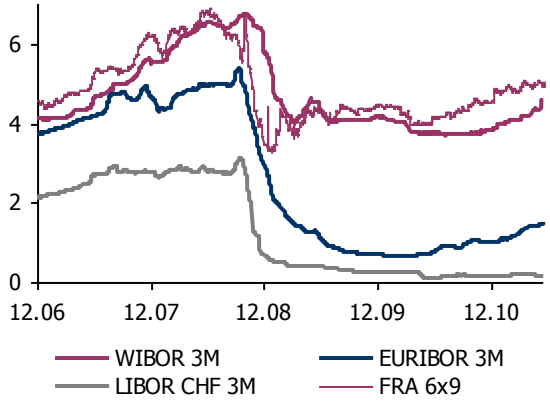

Wykres 11.
Kurs walut głównych względem złotego

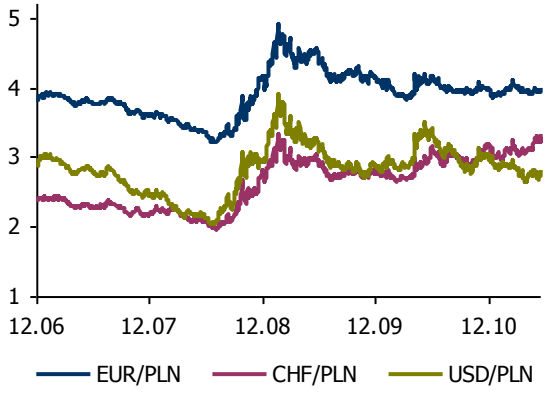

Wykres 12.
Rentowność polskich papierów skarbowych (%)

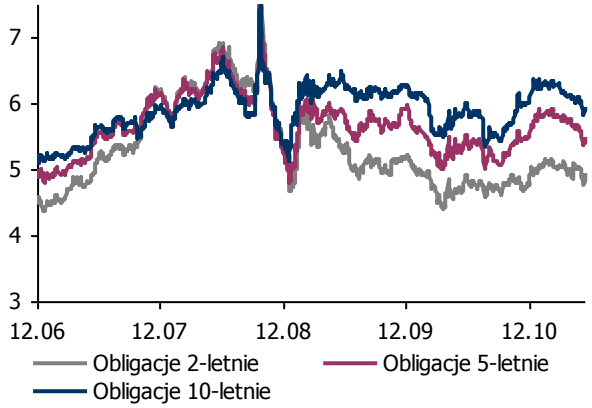

Wykres 13.
Rentowność 10-letnich obligacji skarbowych (%)

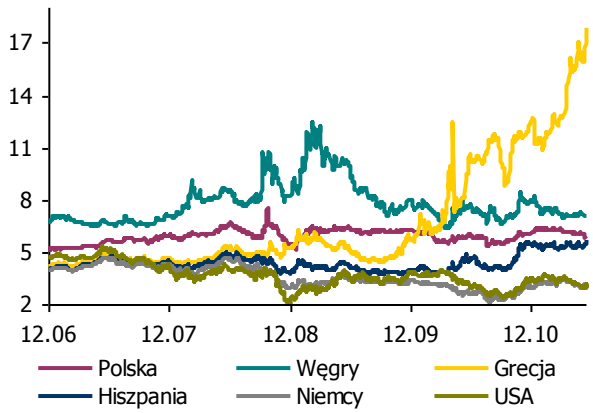

Wykres 14.
Stawki 5-letnich CDS (pkt. bazowe)

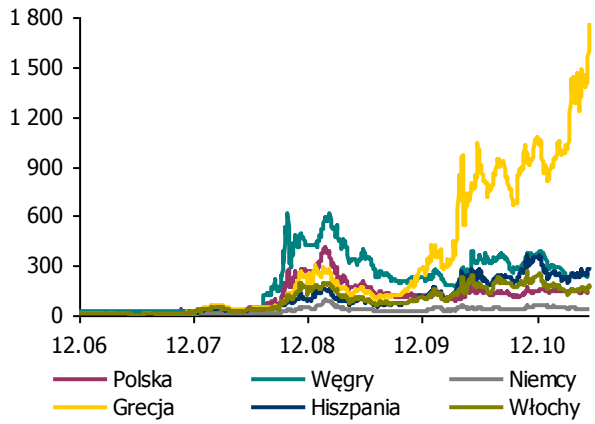

Wykres 15.
Zmiana wartości indeksów od końca 2005 r. (%)

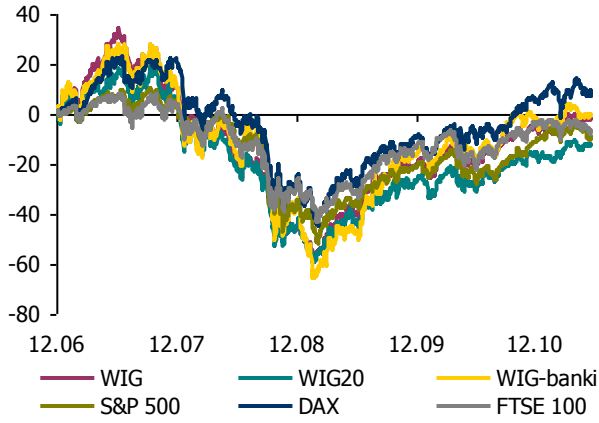

Wykres 16.
Zmiana cen surowców od końca 2005 r. (%)

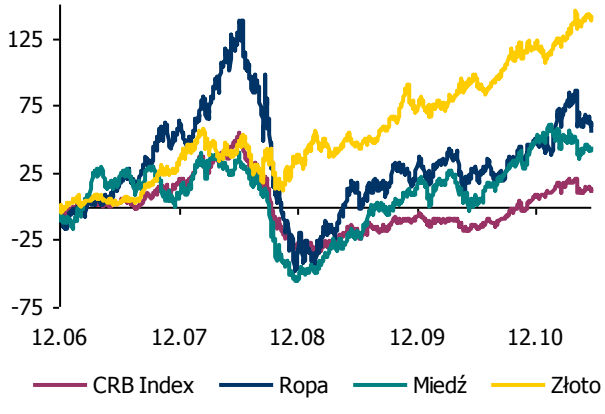

Źródło: Bloomberg, obliczenia własne

Na rynku krajowym należy zwrócić uwagę na:

- **rozpoczęcie zacieśniania polityki pieniężnej przez RPP** na skutek silnego wzrostu presji inflacyjnej (w styczniu stopa referencyjna została podniesiona o 25 p.b. do 3,75%)[3];
- **wzrost stóp procentowych na rynku międzybankowym** (średnia stawka WIBOR 3M wzrosła z 3,8% w grudniu ub.r. do 4,1% w marcu br.) **oraz rentowności papierów skarbowych** (średnia rentowność 2-letnich obligacji skarbowych na rynku wtórnym wzrosła z 4,8% w grudniu ub.r. do 5,1% w marcu br., a obligacji 10-letnich z 6,0% do 6,3%). Jednocześnie kwotowania stawek FRA wskazują na **oczekiwania dalszego wzrost stóp procentowych** (w marcu br. przeciętne kwotowania FRA 6x9 wskazywały na oczekiwania wzrostu WIBOR 3M do poziomu około 4,9%);
- **dalszy wzrost zaangażowania inwestorów zagranicznych w kupno polskich papierów skarbowych** (z 128,3 mld zł na koniec ub.r. do 139,7 mld zł na koniec marca br.);
- **utrzymujący się brak pełnej efektywności działania rynku międzybankowego**, co przejawiało się m.in. w niskich wzajemnych limitach kredytowych oraz niechęci banków do podejmowania ryzyka. W konsekwencji do zarządzania płynnością banki wykorzystywały głównie transakcje O/N, a udział transakcji o dłuższych terminach był marginalny;
- **nieznaczne osłabienie złotego względem EUR** (średni kurs 1 EUR w NBP na koniec grudnia ub.r. wynosił 3,9603, a na koniec marca br. 4,0119) oraz **umocnienie względem CHF i USD** (odpowiednio 3,1639 i 3,0825 oraz 2,9641 i 2,8229);
- **kontynuację wzrostów na rynku akcji** (WIG, WIG 20, WIG Banki wzrosły odpowiednio o: 2,6%; 2,7% i 2,5%). Zwraca przy tym uwagę ich „coraz bardziej wybiórczy charakter" (spośród spółek notowanych na GPW na koniec ub.r. i na koniec marca br. ceny akcji 43% spółek wzrosły, 2% pozostały bez zmian, a 55% spadły; dla rynku New Connect relacje te wynosiły odpowiednio 28%, 2% i 71% - oznacza to, że pomimo wzrostu wartości indeksów **akcje większości spółek odnotowały spadki**), osiągnięcie przez część spółek kapitalizacji na poziomie zbliżonym lub przewyższającym wartość ze szczytu poprzedniej hossy oraz bardzo niska płynność obrotu na części małych i średnich spółek[4].

[3] Kolejne podwyżki (również o 25 p.b.) miały miejsce w kwietniu, maju i czerwcu br.
[4] To ostatnie zjawisko należy wiązać m.in. z bardzo dużą liczbą spółek wprowadzonych do obrotu na przestrzeni ostatnich lat i gwałtownym rozwojem rynku New Connect. Konieczne staje się określenie dalszej strategii rozwoju rynku kapitałowego, gdyż obecna sytuacja może prowadzić do negatywnych konsekwencji w postaci spadku zainteresowania rynkiem ze strony drobnych i średnich inwestorów, braku rzetelnej wyceny rynkowej oraz łatwości manipulacji kursami akcji. Wielkość rynku - w tym liczba notowanych spółek i długość trwania sesji giełdowej - powinny być dostosowane do skali działania gospodarki.

Wykres 17.
Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów - OPS (%)

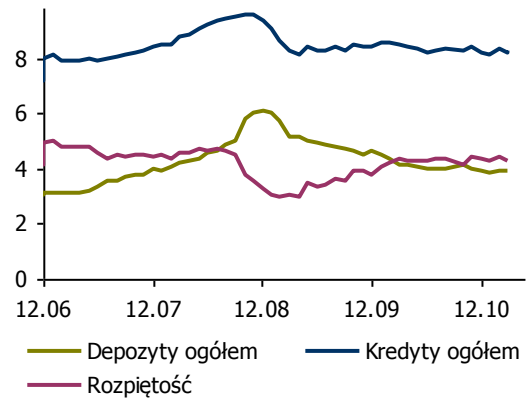

Wykres 18.
Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów - OPN (%)

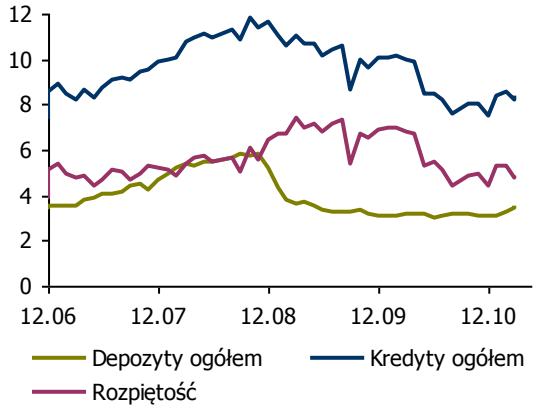

Źródło: NBP, obliczenia własne

W I kwartale br. banki zwiększyły oprocentowanie depozytów i kredytów, przy czym oprocentowanie nowo zawieranych umów (ujęcie OPN) depozytowych wzrosło z około 3,1% w grudniu ub.r. do około 3,5% w marcu br., a kredytowych z około 7,5% do około 8,0% w marcu br. Oznacza to, że **banki dążyły do zwiększenia rozpiętości pomiędzy oprocentowaniem kredytów i depozytów** (wzrost średniej rozpiętości z 4,4% do 4,8%), **co będzie sprzyjać wzrostowi ich przyszłych wyników odsetkowych**, choć z drugiej strony było to niekorzystne z punktu widzenia interesów klientów banków.

Reasumując, **w I kwartale br. kontynuowane było ożywienie polskiej gospodarki** (przejawiające się m.in. wzrostem produkcji, wymiany handlowej, poprawą wyników finansowych sektora przedsiębiorstw, nieznaczną poprawą na rynku pracy oraz bieżącej sytuacji budżetu państwa). Niepokoi jednak silny **wzrost presji inflacyjnej** oraz **szybko rosnące zadłużenie sektora finansów publicznych**.

Sytuacja na rynkach finansowych pozostaje relatywnie stabilna. Główne obawy inwestorów związane są z sytuacją fiskalną niektórych krajów strefy euro oraz przyszłym rozwojem koniunktury w kluczowych gospodarkach i regionach (UE, USA, Chiny). Napływ niekorzystnych informacji na rynek znajduje przełożenie na rynek walutowy, instrumentów dłużnych, akcji i surowców. Na rynku krajowym uwagę zwraca rozpoczęcie przez RPP zacieśniania polityki pieniężnej, wzrost stóp procentowych na rynku międzybankowym i rentowności instrumentów dłużnych, nieznaczne osłabienie złotego względem EUR i umocnienie względem CHF i USD, utrzymujący się brak pełnej efektywności funkcjonowania rynku międzybankowego oraz „wybiórcze" wzrosty na rynku akcji.

Nadal **utrzymuje się podwyższony poziom ryzyka działalności sektora bankowego**. W konsekwencji banki muszą liczyć się z możliwością wystąpienia zaburzeń o charakterze zewnętrznym, które mogą wpłynąć negatywnie na ich sytuację. Dlatego **konieczne jest aby banki monitorowały potencjalne zagrożenia oraz utrzymywały i wzmacniały swoją pozycję kapitałową.**

2 GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SEKTORA BANKOWEGO[5]

W I kwartale br. aktywność sektora bankowego mierzona tempem wzrostu sumy bilansowej, zatrudnienia i sieci sprzedaży pozostała ograniczona. Należy to łączyć z utrzymującą się niepewnością, co do przyszłego rozwoju koniunktury oraz procesami dostosowawczymi na poziomie banków zmierzającymi do wzmocnienia zarządzania ryzykiem i poprawy efektywności działania.

Suma bilansowa sektora bankowego **wzrosła** o 39,4 mld zł (z 1 157,8 mld zł na koniec 2010 r. do 1 197,2 mld zł na koniec marca 2011 r.), tj. **o 3,4% (rok/rok o 10,5%**), przy czym po wyeliminowaniu wpływu zmiany kursów walut względem złotego[6] wzrost sumy bilansowej wyniósłby około **3,8%** (rok/rok około **8,2%**).

Ponad połowa przyrostu sumy bilansowej wynikała jednak ze wzrostu sumy bilansowej BGK (związanego z napływem lokat sektora budżetowego) oraz Banku Handlowego (wynikającego z pośrednictwa tego banku w wezwaniu publicznym do sprzedaży akcji BZ WBK - zdarzenie jednorazowe). W większości pozostałych banków tempo wzrostu sumy bilansowej było umiarkowane lub niskie, bądź też doszło do zmniejszenia sumy bilansowej.

Poziom zatrudnienia uległ nieznacznemu zwiększeniu (z 176,9 tys. osób na koniec ub.r do 177,6 tys. osób na koniec marca br.), **a sieci sprzedaży nieznacznej redukcji** (z 14,2 tys. do 14,1 tys. placówek).

2.1 Działalność kredytowa i inwestycyjna

W I kwartale 2011 r. **utrzymało się ograniczone tempo wzrostu akcji kredytowej**. Wartość kredytów ogółem (według wartości bilansowej brutto) wzrosła o 9,8 mld zł, tj. o **1,2%** (rok/rok o 85,3 mld zł; 12,0%), przy czym po wyeliminowaniu wpływu zmiany kursów walut względem złotego wzrost wyniósłby około **1,8%** (rok/rok około **8,8%**).

Tabela 1. Struktura podmiotowa portfela kredytowego (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty ogółem, w tym:	691,5	711,3	786,8	796,6	9,8	1,2%	85,3	12,0%
1/ Sektor finansowy	17,9	24,1	24,9	26,7	1,8	7,3%	2,6	10,9%
2/ Sektor niefinansowy	645,0	641,6	698,5	706,4	7,9	1,1%	64,8	10,1%
- gospodarstwa domowe	399,3	420,7	475,4	477,2	1,8	0,4%	56,4	13,4%
osoby prywatne	342,3	359,7	410,8	410,3	-0,5	-0,1%	50,6	14,1%
przedsiębiorcy indywidualni	38,4	41,6	44,6	46,8	2,2	4,9%	5,2	12,6%
rolnicy indywidualni	18,6	19,4	20,0	20,1	0,1	0,4%	0,7	3,4%
- przedsiębiorstwa	243,4	218,1	219,7	225,8	6,2	2,8%	7,7	3,5%
MSP	131,0	125,6	127,0	131,7	4,7	3,7%	6,0	4,8%
duże przedsiębiorstwa	112,4	92,5	92,7	94,2	1,5	1,6%	1,7	1,8%
- instytucje niekomercyjne	2,3	2,8	3,4	3,4	0,0	0,3%	0,7	24,2%
3/ Sektor budżetowy	28,6	45,6	63,4	63,4	0,0	0,0%	17,8	39,1%
- instytucje rządowe	11,4	19,9	28,4	28,8	0,4	1,3%	8,9	44,8%
- instytucje samorządowe	17,3	24,1	35,0	34,6	-0,3	-1,0%	10,5	43,8%
- fundusze ubezpieczeń społecznych	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	-20,4%	-1,6	-100,0%
Struktura kredytów wg waluty								
- złotowe	440,1	492,8	534,1	546,6	12,5	2,3%	53,8	10,9%
- walutowe	251,4	218,5	252,7	250,0	-2,7	-1,1%	31,5	14,4%

[5] Uwaga: Dane prezentowane w materiale pochodzą z bazy danych z dnia 12.03.2011 r. (nie uwzględniają późniejszych korekt). Źródłem danych i wykresów prezentowanych w dalszych partiach materiału są (o ile nie zaznaczono inaczej) dane UKNF.

[6] Do ustalenia tempa wzrostu skorygowanego o zmiany kursów walut przyjęto ich poziom z końca marca 2011 r., przy czym ze względu na ograniczenia systemu sprawozdawczego, prezentowane w materiale dane należy traktować jako szacunki.

Wykres 19.
Kredyty dla wybranych grup klientów (mld zł)

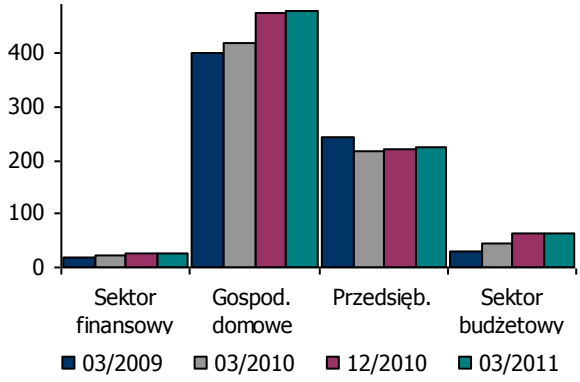

Wykres 20.
Zmiana stanu kredytów (mld zł)

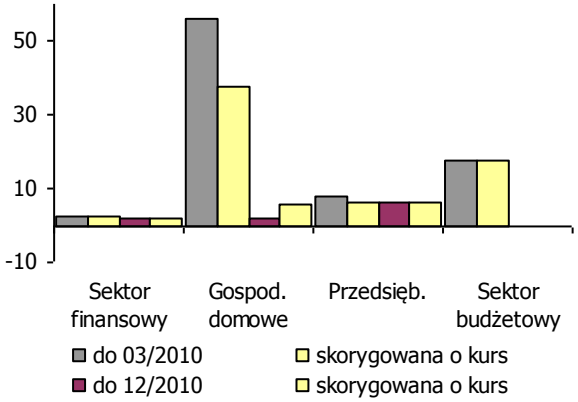

Wartość kredytów dla **sektora finansowego** zwiększyła się o 7,3% (rok/rok o 10,9%), ale ich udział w portfelu kredytowym pozostał marginalny (na koniec marca br. wynosił zaledwie 3,4%). Wartość kredytów dla **sektora niefinansowego** zwiększyła się o **1,1%** (rok/rok o 10,1%), przy czym po uwzględnieniu wpływu zmian kursów walut tempo wzrostu wyniosłoby około **1,8%** (rok/rok o 6,7%). Portfel tych kredytów charakteryzowało jednak zróżnicowanie dynamiki w zależności od podmiotu i rodzaju kredytów. Wartość kredytów dla **sektora budżetowego** pozostała na poziomie z końca 2010 r.

Tabela 2. Struktura kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty ogółem	399,3	420,7	475,4	477,2	1,8	0,4%	56,4	13,4%
Struktura kredytów wg produktu								
1/ Kredyty mieszkaniowe	214,6	219,7	267,5	269,8	2,3	0,9%	50,1	22,8%
2/ Kredyty konsumpcyjne	120,9	132,4	134,1	130,9	-3,2	-2,4%	-1,5	-1,1%
3/ Pozostałe	63,9	68,6	73,9	76,5	2,6	3,5%	7,8	11,4%
Struktura kredytów wg waluty								
- złotowe	228,0	266,4	290,8	295,9	5,1	1,7%	29,5	11,1%
- walutowe	171,4	154,4	184,6	181,3	-3,3	-1,8%	26,9	17,4%
- EUR	5,5	11,3	22,0	24,1	2,1	9,5%	12,8	113,0%
- CHF	149,4	129,8	148,6	143,9	-4,7	-3,2%	14,1	10,9%
- inne waluty	16,4	13,2	14,0	13,2	-0,7	-5,1%	0,0	0,1%

Wykres 21.
Struktura kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł)

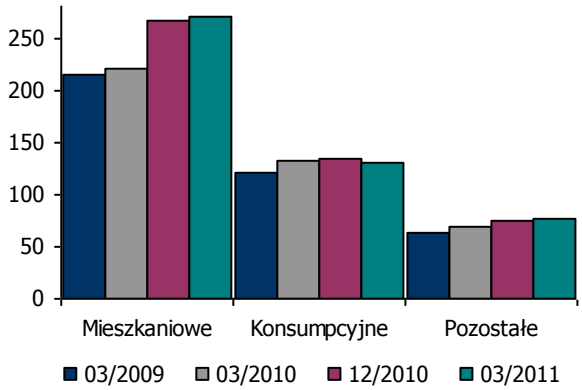

Wykres 22.
Zmiana stanu kredytów (mld zł)

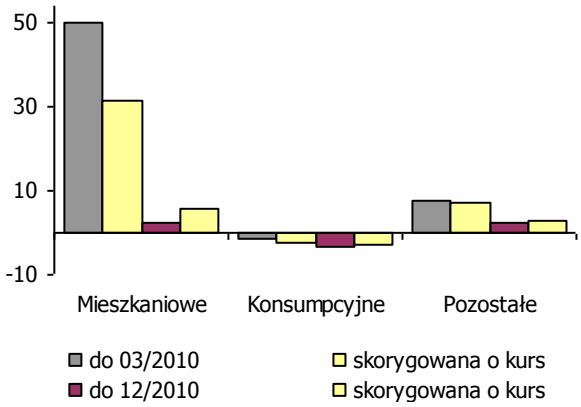

Wykres 23.
Roczne tempo wzrostu kredytów dla gosp. domowych (%)

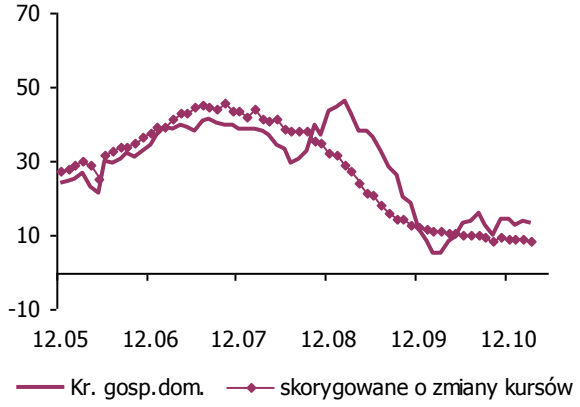

Wykres 24.
Roczne tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych (%)

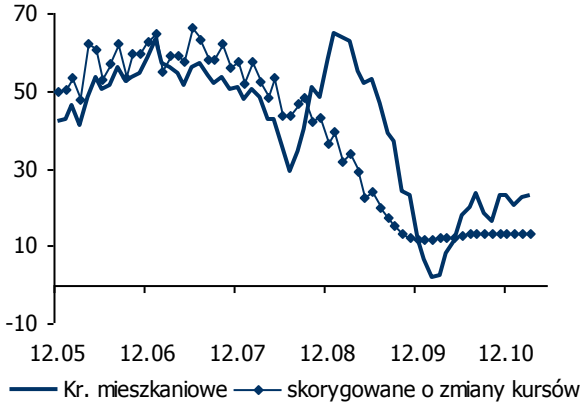

Wykres 25.
Roczne tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych (%)

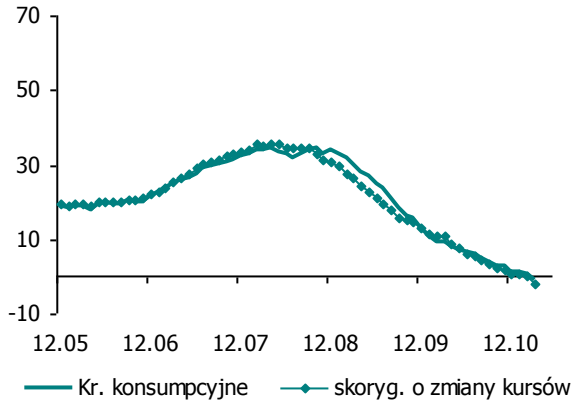

Wykres 26.
Roczne tempo wzrostu pozostałych kredytów dla gosp.dom. (%)

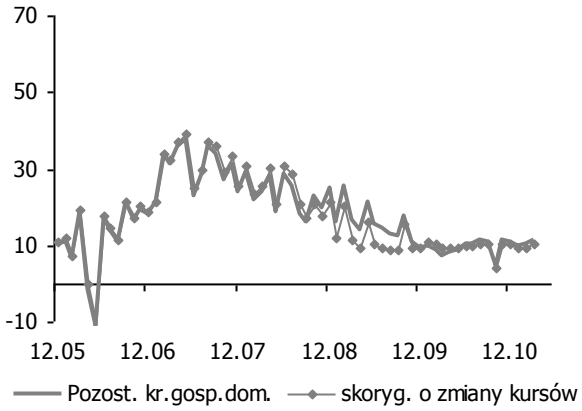

W I kwartale br. wartość portfela **kredytów dla gospodarstw domowych** zwiększyła się jedynie o 1,8 mld zł, tj. o **0,4%** (rok/rok o 56,4 mld zł; 13,4%). Niski przyrost kredytów dla gospodarstw domowych wynikał z obserwowanego w tym okresie umocnienia złotego względem CHF i USD (powodującego spadek w ujęciu złotowym wartości kredytów udzielonych w tych walutach) oraz zmniejszenia kredytów konsumpcyjnych.

Tabela 3. Struktura kredytów mieszkaniowych (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do			
					12/2010		03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty mieszkaniowe ogółem, w tym:	214,6	219,7	267,5	269,8	2,3	0,9%	50,1	22,8%
- złotowe	61,1	79,7	98,2	103,2	5,0	5,1%	23,5	29,4%
- walutowe	153,5	140,0	169,3	166,6	-2,7	-1,6%	26,6	19,0%
- EUR	3,4	9,5	19,7	21,7	2,0	10,0%	12,2	129,3%
- CHF	148,3	128,8	147,4	142,7	-4,7	-3,2%	14,0	10,8%
- inne waluty	1,7	1,7	2,1	2,1	0,0	-0,2%	0,4	23,7%

Wartość portfela **kredytów mieszkaniowych zwiększyła się** jedynie o 2,3 mld zł, tj. o **0,9%** (rok/rok o 50,1 mld zł; 22,8%), ale po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych przyrost kredytów wyniósłby około 6,0 mld zł, a tempo wzrostu około **2,3%** (rok/rok około 13,2%). Oznacza to, że w I kwartale br. utrzymywało się tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych (skorygowane o zmiany kursów walutowych) zbliżone do tego, jakie występowało w 2010 r. Należy jednak zaznaczyć, że z kilku banków, tempo wzrostu akcji kredytowej w większości banków mających największy udział w rynku tych kredytów było umiarkowane lub niskie (w dwóch odnotowano nieznaczny spadek wartości portfela).

Wykres 27.
Struktura walutowa kredytów mieszkaniowych (mld zł)

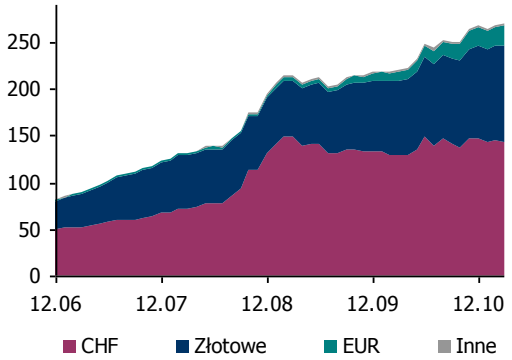

Wykres 28.
Roczne tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych (%)

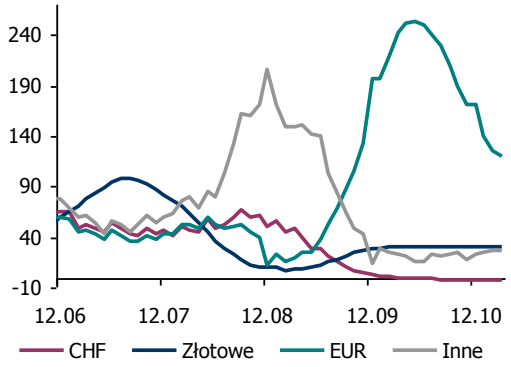

Wykres 29.
Kwartalna zmiana stanu kredytów mieszkaniowych (mld zł)

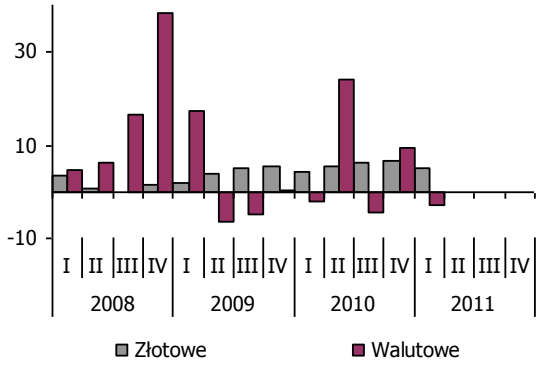

Wykres 30.
Zmiana skorygowana o wpływ zmiany kursów walut (mld zł)

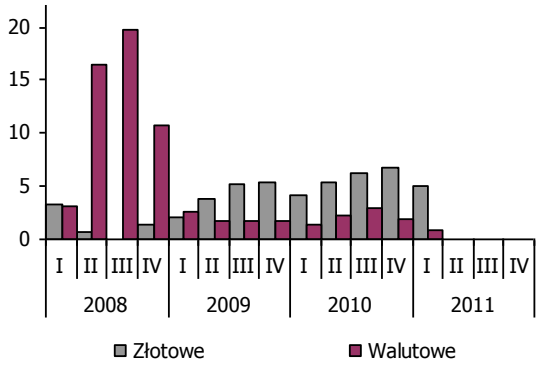

Wykres 31.
Liczba udzielonych kredytów (tys.)

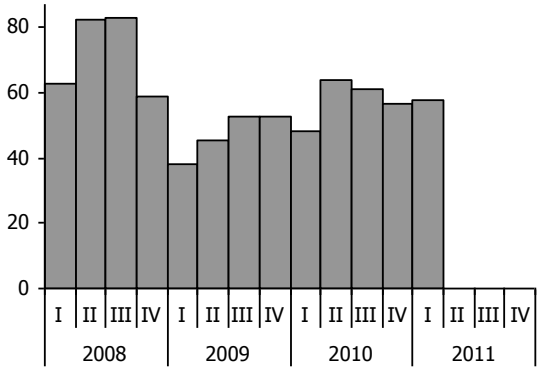

Wykres 32.
Średnia wartość nowo udzielonych kredytów (tys. zł)

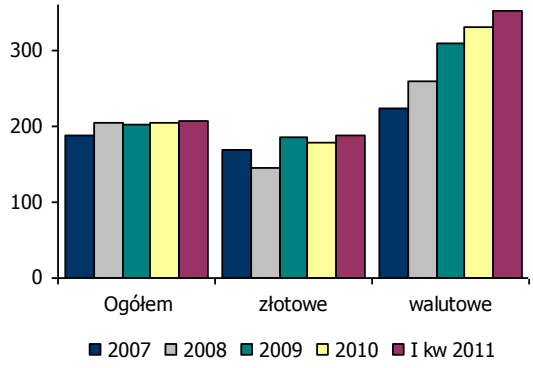

Wykres 33.
Struktura nowo udzielanych kredytów mieszkaniowych (%)

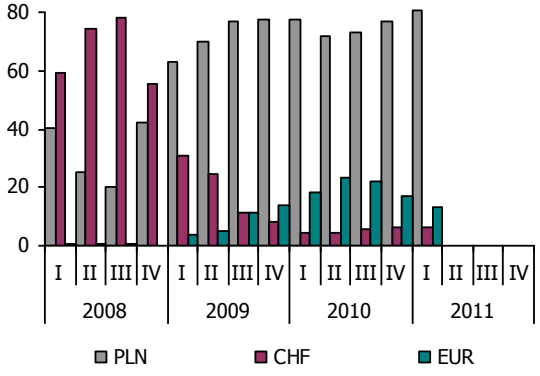

Wykres 34.
Udział kredytów o LTV>80% w nowo udzielanych kredyt. (%)

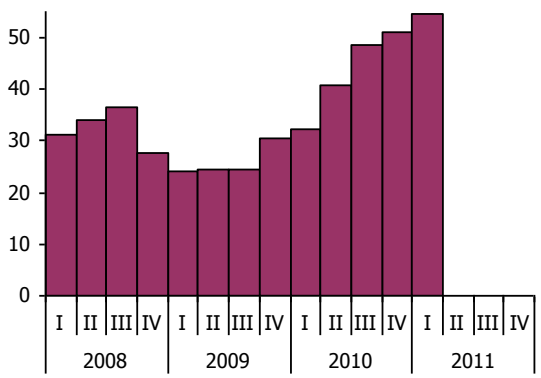

Źródło: UKNF, ZBP, AMRON-SARFiN

Za zjawisko pozytywne należy uznać kontynuację wyraźnej **dominacji kredytów złotowych w strukturze nowo udzielanych kredytów** (według danych ZBP[7] w I kwartale br. 80,6% umów kredytowych zostało zawartych w złotych), których wartość zwiększyła się o 5,0 mld zł, tj. **o 5,1%** (rok/rok o 23,5 mld zł; 29,4%). W połączeniu z obserwowanym w tym okresie umocnieniem złotego doprowadziło to do wzrostu udziału kredytów złotowych w portfelu kredytów mieszkaniowych (z 36,7% na koniec 2010 r. do 38,3% na koniec marca br.). Wartość portfela kredytów **walutowych** zmniejszyła się o 2,7 mld zł, tj. o 1,6% (rok/rok wzrosła o 26,6 mld zł; 19,0%), przy czym po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych odnotowano przyrost kredytów walutowych o około 0,5% (rok/rok około 4,8%). Uwagę przy tym zwraca, że **rynek walutowych kredytów mieszkaniowych rozwijany jest głównie przez mniejsze podmioty**. Korzystne zmiany w strukturze walutowej portfela kredytów mieszkaniowych należy wiązać z działaniami nadzoru bankowego, wzrostem świadomości ryzyka kursowego po stronie klientów i banków oraz Programem „Rodzina na swoim" (w I kwartale 2011 r. w ramach tego programu udzielono 13,2 tys. kredytów na łączną kwotę 2,6 mld zł, co stanowiło ponad połowę odnotowanego wzrostu kredytów złotowych), który obejmuje jedynie kredyty udzielone w złotych.

Za **zjawiska niekorzystne** należy uznać:

- dalszy **wzrost udziału kredytów o LTV przekraczającym 80%** w strukturze nowo udzielanych kredytów (w I kwartale br. kredyty te stanowiły 54,5% nowo udzielanych kredytów, podczas gdy w I kwartale ub.r. stanowiły niespełna 1/3 nowo udzielanych kredytów[8]);
- **nadmierne wydłużanie okresu kredytowania** (w I kwartale br. kredyty udzielane na okres powyżej 25 lat stanowiły 69,2% nowo udzielanych kredytów, podczas gdy w I kwartale ub.r. 55,6%[9]);
- dalszy **wzrost średniej kwoty nowo udzielanych kredytów walutowych** (średnia wartość kredytów walutowych udzielonych w I kwartale br. wyniosła 353,5 tys. zł, a kredytów złotowych 187,3 tys. zł[10]).

Tabela 4. Struktura kredytów konsumpcyjnych (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty konsumpcyjne ogółem, w tym:	120,9	132,4	134,1	130,9	-3,2	-2,4%	-1,5	-1,1%
- karty kredytowe	13,2	15,0	14,7	14,2	-0,6	-3,8%	-0,9	-5,9%
- samochodowe	8,4	7,8	7,7	7,5	-0,2	-3,2%	-0,3	-4,2%
- ratalne[11]	42,1	44,8	46,4	45,0	-1,4	-3,0%	0,2	0,3%
- pozostałe[12]	57,2	64,7	65,3	64,3	-1,0	-1,5%	-0,4	-0,7%

Wykres 35.
Kwartalna zmiana stanu kredytów konsumpcyjnych (mld zł)

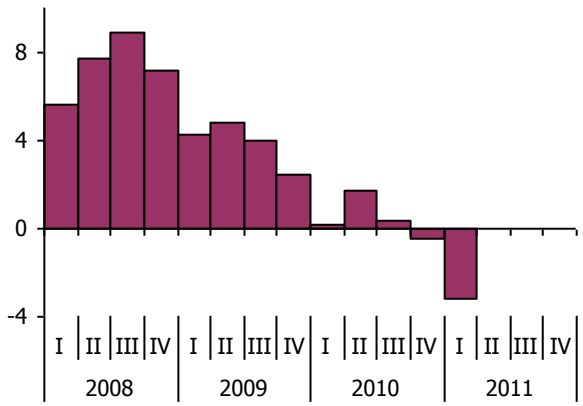

Wykres 36.
Zmiana stanu poszczególnych kredytów (mld zł)

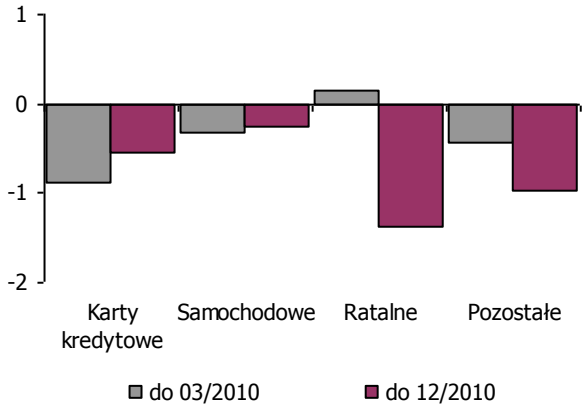

[7] Zob. „Ogólnopolski raport o kredytach mieszkaniowych i cenach transakcyjnych nieruchomości" AMRON-SARFiN.
[8] Tamże.
[9] Tamże.
[10] Tamże.
[11] Kategoria ta obejmuje również kredyty gotówkowe spłacane w ratach.
[12] Kategoria ta obejmuje kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty gotówkowe spłacane jednorazowo.

Wartość portfela kredytów konsumpcyjnych zmniejszyła się w I kwartale br. o 3,2 mld zł tj. o **2,4%** (rok/rok o 1,1%)[13], przy czym spadek akcji kredytowej dotyczył prawie każdego produktu i wystąpił prawie we wszystkich bankach prowadzących znaczącą działalność w tym obszarze. Należy jednak zaznaczyć, że istotna część spadku wynikała ze zmiany zasad księgowania portfela kredytowego (z PSR na MSR) w jednym z banków.

Spadek akcji kredytowej w obszarze kredytów konsumpcyjnych należy łączyć z obserwowanym w latach 2009-2010 silnym pogorszeniem jakości portfela kredytów konsumpcyjnych, co spowodowało zaostrzenie polityki kredytowej banków w tym obszarze. Dodatkowym czynnikiem ograniczającym było uchwalenie Rekomendacji T. Czynnik ten powinien mieć jednak charakter krótko- lub średnioterminowy (okres dostosowawczy). W długim okresie rekomendacja ta powinna sprzyjać stabilnemu rozwojowi akcji kredytowej m.in. w drodze zmniejszenia kosztów materializacji ryzyka kredytowego.

Tabela 5. Struktura pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Pozostałe kredyty dla gosp. dom. ogółem, w tym:	63,9	68,6	73,9	76,5	2,6	3,5%	7,8	11,4%
- operacyjne	22,7	23,0	23,3	24,8	1,5	6,5%	1,9	8,1%
- inwestycyjne	21,7	23,0	25,1	25,6	0,5	1,8%	2,5	10,9%
- na nieruchomości	5,9	7,1	8,1	8,3	0,2	2,7%	1,3	17,8%
- pozostałe	13,6	15,6	17,4	17,8	0,4	2,3%	2,2	14,2%

Wykres 37.
Kwartalna zmiana pozostałych kred. dla gosp. dom. (mld zł)

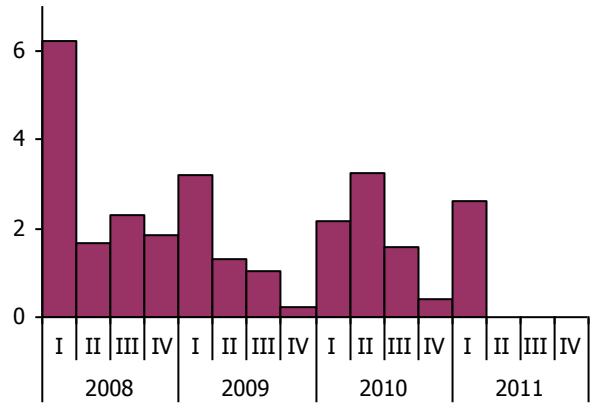

Wykres 38.
Zmiana stanu poszczególnych kredytów (mld zł)

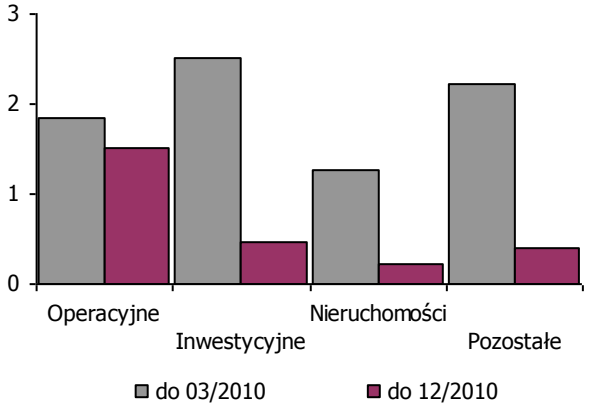

Portfel **pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych**, obejmujący głównie kredyty operacyjne i inwestycyjne dla przedsiębiorców indywidualnych oraz rolników indywidualnych, zwiększył się w I kwartale br. o 2,6 mld zł, tj. **o 3,5%** (rok/rok o 11,4%). Relatywnie wysoka dynamika tych kredytów stanowi sygnał potwierdzający kontynuację ożywienia w gospodarce.

[13] Mając na uwadze, że ponad 90% tych kredytów to kredyty złotowe zrezygnowano z prezentacji danych skorygowanych o zmiany kursów walut (gdyby jednak dokonać takiej korekty to faktyczny spadek akcji kredytowej byłby nieznacznie niższy).

Tabela 6. Struktura kredytów dla przedsiębiorstw (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty ogółem	243,4	218,1	219,7	225,8	6,2	2,8%	7,7	3,5%
Struktura kredytów wg podmiotu i produktu								
1/ MSP	131,0	125,6	127,0	131,7	4,7	3,7%	6,0	4,8%
- operacyjne	48,3	47,0	46,2	49,2	3,0	6,4%	2,2	4,8%
- inwestycyjne	33,9	33,5	35,2	36,2	1,0	3,0%	2,7	8,0%
- na nieruchomości	40,1	35,4	35,0	34,9	-0,1	-0,2%	-0,5	-1,5%
- pozostałe	8,7	9,8	10,6	11,3	0,7	6,7%	1,6	16,3%
2/ Duże przedsiębiorstwa	112,4	92,5	92,7	94,2	1,5	1,6%	1,7	1,8%
- operacyjne	61,6	46,8	44,2	46,3	2,0	4,6%	-0,5	-1,2%
- inwestycyjne	34,5	29,2	30,1	30,2	0,2	0,5%	1,0	3,4%
- na nieruchomości	10,6	10,2	9,2	9,2	0,0	-0,5%	-1,0	-9,8%
- pozostałe	5,7	6,2	9,1	8,5	-0,6	-7,0%	2,3	36,1%
Struktura kredytów wg waluty								
- złotowe	174,1	164,0	165,1	170,5	5,4	3,3%	6,5	4,0%
- walutowe	69,2	54,1	54,6	55,3	0,7	1,3%	1,2	2,2%
- EUR	53,7	42,5	42,0	43,5	1,5	3,6%	1,1	2,6%
- CHF	0,9	0,8	0,9	0,8	0,0	-3,4%	0,1	10,0%
- inne waluty	14,7	10,9	11,6	10,9	-0,7	-6,4%	0,0	0,4%

Wykres 39.
Roczne tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw (%)

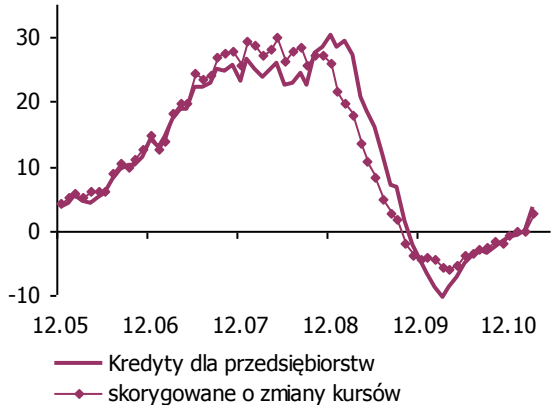

Wykres 40.
Zmiana stanu kredytów (mld zł)

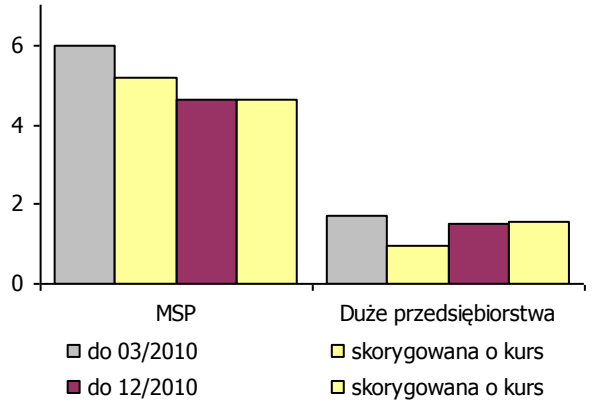

Wykres 41.
Kwartalna zmiana kredytów dla MSP (mld zł)

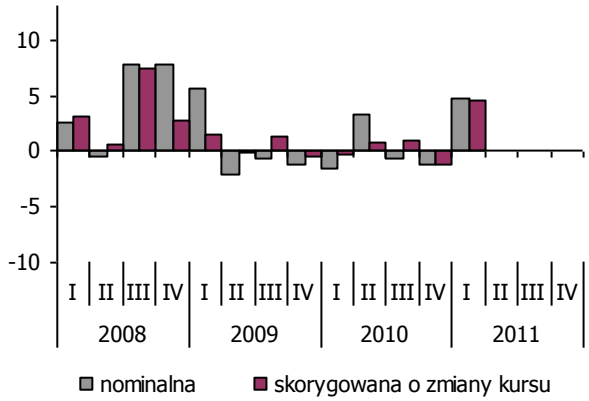

Wykres 42.
Zmiana stanu kredytów dla MSP (mld zł)

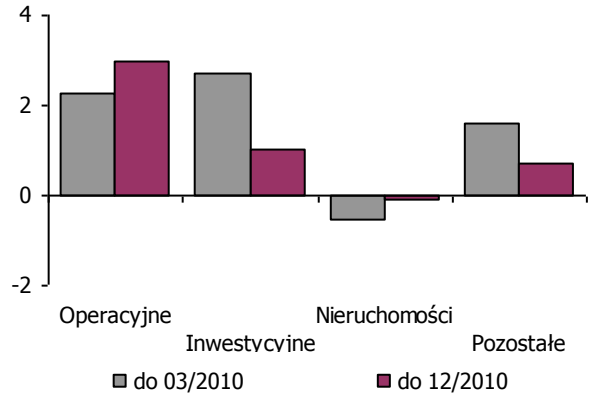

Wykres 43.
Kwartalna zmiana kredytów dla dużych przedsięb. (mld zł)

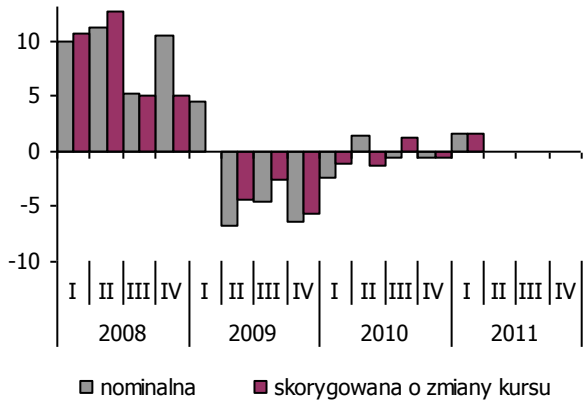

Wykres 44.
Zmiana stanu kredytów dla dużych przedsiębiorstw (mld zł)

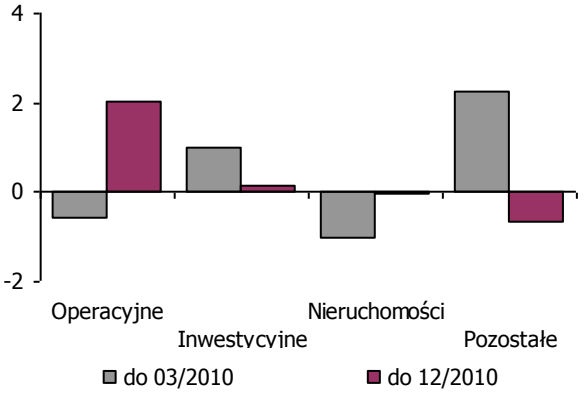

W I kwartale br. odnotowano wyraźne **ożywienie akcji kredytowej dla przedsiębiorstw** (wzrost akcji kredytowej wystąpił w większości banków zajmujących kluczową pozycję na rynku kredytów dla przedsiębiorstw). **Wartość portfela kredytów dla sektora przedsiębiorstw zwiększyła się** o 6,2 mld zł, tj. o **2,8%** (rok/rok o 7,7 mld zł; 3,5%)[14]:

- wartość portfela kredytów dla **MSP wzrosła** o 4,7 mld zł, tj. **o 3,7%** (rok/rok o 6,0 mld zł; 4,8%),
- wartość kredytów dla **dużych przedsiębiorstw wzrosła** o 1,5 mld zł, tj. **o 1,6%** (rok/rok o 1,7 mld zł; 1,8%).

W szczególności zwraca uwagę wzrost akcji kredytowej dla dużych przedsiębiorstw, które od 2009 r. zmniejszały poziom zadłużenia w bankach (z wyjątkiem III kwartału 2010 r.). Ponadto za korzystną należy uznać strukturę produktową przyrostu, tj. wzrost kredytów operacyjnych (po części zjawisko sezonowe) oraz oznaki ożywienia w kredytach inwestycyjnych (zwłaszcza dla MSP). Wydaje się zatem, że stopniowo zaczyna realizować się scenariusz, w którym **ożywienie gospodarki zaczyna przekładać się na wzrost popytu na kredyt ze strony przedsiębiorstw, a stabilizacja jakości portfela kredytowego na zwiększenie jego podaży ze strony banków**. Zjawisko to wymaga jednak potwierdzenia w kolejnych okresach.

Tabela 7. Struktura kredytów dla sektora budżetowego (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kredyty ogółem	28,6	45,6	63,4	63,4	0,0	0,0%	17,8	39,1%
Struktura kredytów wg podmiotu i produktu								
1/ Instytucje rządowe szczebla centralnego	11,4	19,9	28,4	28,8	0,4	1,3%	8,9	44,8%
2/ Instytucje samorządowe	17,3	24,1	35,0	34,6	-0,3	-1,0%	10,5	43,8%
3/ Fundusze ubezpieczeń społecznych	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	-20,4%	-1,6	-100,0%
Struktura kredytów wg waluty								
- złotowe	21,9	38,9	53,7	53,5	-0,2	-0,4%	14,6	37,7%
- walutowe	6,7	6,7	9,7	9,9	0,2	2,3%	3,2	47,6%

W I kwartale br. **nie odnotowano zmian w poziomie kredytów dla sektora budżetowego** (nieznacznie zwiększyło się zadłużenie instytucji rządowych szczebla centralnego, przy jednoczesnym nieznacznym zmniejszeniu zadłużenia samorządów). Należy jednak mieć na uwadze, że w ostatnich latach istotny przyrost kredytów dla sektora budżetowego następował w II połowie roku.

[14] Po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych tempo wzrostu byłoby zbliżone.

Tabela 8. Kasa, banki centralne, sektor finansowy, instrumenty dłużne i kapitałowe (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Kasa, środki w bankach centralnych	36,7	28,6	50,4	39,7	-10,7	-21,2%	11,1	38,7%
- kasa	11,2	10,8	12,8	11,4	-1,3	-10,4%	0,6	5,9%
- środki w bankach centralnych	25,5	17,8	37,6	28,3	-9,4	-24,9%	10,4	58,6%
Należności od banków	89,4	68,8	68,5	77,2	8,7	12,7%	8,4	12,2%
- rezydent	59,3	44,7	44,4	51,8	7,4	16,7%	7,1	15,8%
- nierezydent	30,1	24,1	24,1	25,4	1,3	5,5%	1,3	5,4%
Struktura należności, wg waluty[15]								
- złotowe	56,3	47,3	42,1	53,9	11,8	28,0%	6,6	14,0%
- walutowe	33,2	21,5	26,4	23,3	-3,1	-11,7%	1,7	8,1%
Portfel instrumentów dłużnych i kapitałowych	184,1	249,6	230,3	263,3	33,0	14,3%	13,7	5,5%
1/ Instrumenty dłużne	182,5	242,4	228,0	260,8	32,8	14,4%	18,5	7,6%
- banki centralne	16,5	77,4	74,6	97,0	22,4	30,0%	19,6	25,4%
- skarbowe	158,1	157,5	142,8	153,5	10,7	7,5%	-4,0	-2,5%
bony	41,5	32,1	15,2	19,4	4,2	27,3%	-12,7	-39,6%
obligacje	116,6	125,4	127,6	134,1	6,5	5,1%	8,8	7,0%
- pozostałe	7,9	7,5	10,5	10,3	-0,2	-2,4%	2,8	37,1%
2/ Instrumenty kapitałowe	1,6	7,2	2,3	2,5	0,2	7,2%	-4,8	-66,1%

Wykres 45.
Zmiana stanu wybranych pozycji aktywów (mld zł)

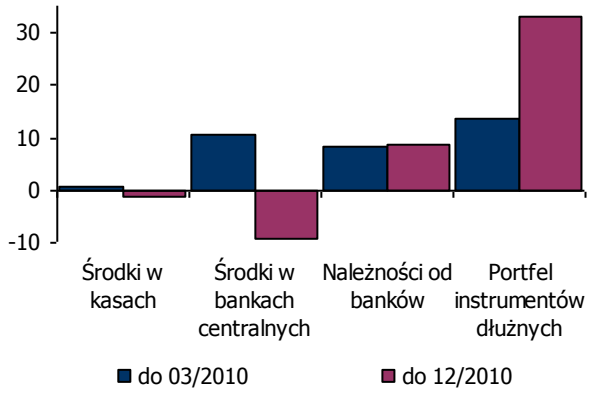

Wykres 46.
Struktura portfela instrumentów dłużnych (mld zł)

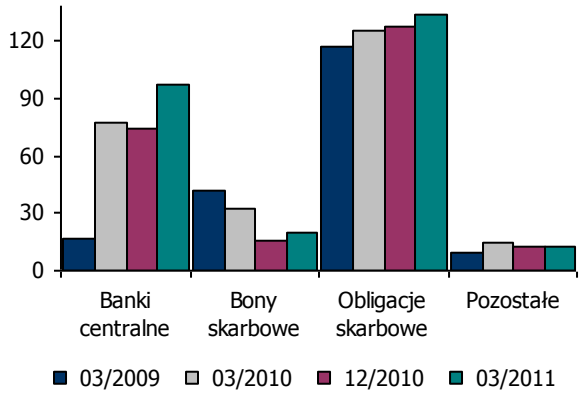

Podobnie jak w latach ubiegłych, w I kwartale br. nastąpiły przesunięcia w strukturze najpłynniejszych aktywów. Polegały one na wycofaniu większości środków ulokowanych w końcu roku w NBP i ulokowaniu ich w innych bankach oraz w instrumentach dłużnych. Trzeba jednak dodać, że wysoki przyrost portfela instrumentów dłużnych odnotowany w I kwartale wynikał głównie z napływu depozytów sektora budżetowego do BGK, który następnie ulokował je w bonach pieniężnych NBP. Ponadto na rynku bonów pieniężnych NBP odnotowano zwiększony popyt inwestycyjny ze strony czterech małych i średnich podmiotów. Na tych pięć banków przypadło ponad ¾ przyrostu portfela instrumentów dłużnych.

[15] Ze względu na ograniczenia systemu sprawozdawczego wartość oszacowana na podstawie wartości bilansowej brutto.

2.2 Źródła finansowania działalności

W I kwartale br. utrzymało się **ograniczone tempo wzrostu bazy depozytowej** , przy czym podobnie jak w latach ubiegłych odnotowano spadek wartości depozytów sektora przedsiębiorstw.

Tabela 9. Główne źródła finansowania działalności (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Zobowiązania ogółem, w tym:	981,4	974,3	1 041,8	1 079,2	37,5	3,6%	105,0	10,8%
1/ Depozyty i kredyty sektora finansowego	253,7	222,0	244,5	266,7	22,1	9,1%	44,7	20,1%
2/ Depozyty sektora niefinansowego	516,0	566,9	620,4	619,8	-0,6	-0,1%	52,8	9,3%
3/ Depozyty sektora budżetowego	58,5	62,1	53,0	64,4	11,4	21,6%	2,3	3,6%
4/ Zobowiązania z tytułu własnej emisji	11,6	19,9	24,4	26,9	2,5	10,2%	6,9	34,6%
5/ Zobowiązania podporządkowane	8,5	8,7	9,7	9,6	-0,1	-1,4%	0,9	10,4%
Kapitały ogółem	90,0	109,0	116,1	118,0	1,9	1,7%	9,0	8,3%

Wykres 47.
Wybrane źródła finansowania (mld zł)

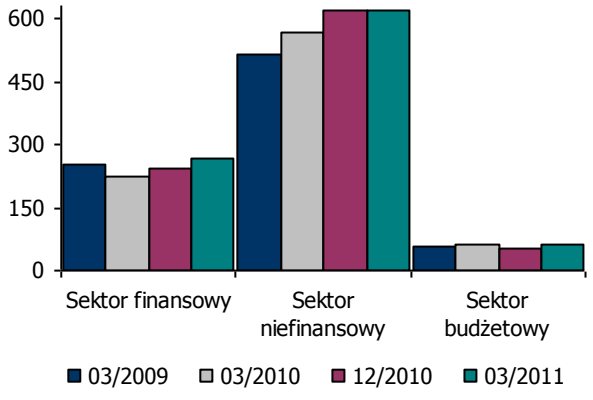

Wykres 48.
Zmiana stanu wybranych źródeł finansowania (mld zł)

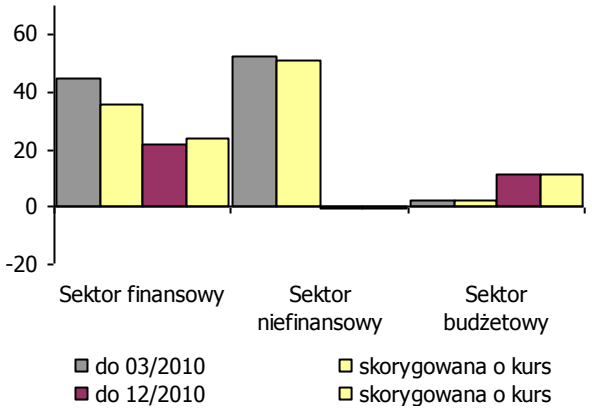

Wartość zobowiązań ogółem zwiększyła się o 37,5 mld zł, tj. o **3,6%** (rok/rok o 105,0 mld zł; 10,8%)[16], przy czym wzrost zobowiązań wynikał głównie ze wzrostu depozytów sektora finansowego i budżetowego, podczas gdy depozyty sektora niefinansowego uległy nieznacznemu zmniejszeniu.

Tabela 10. Depozyty i kredyty sektora finansowego (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Depozyty i kredyty sektora finansowego, w tym:	253,7	222,0	244,5	266,7	22,1	9,1%	44,7	20,1%
Struktura wg kraju pochodzenia								
- rezydent	88,3	71,1	74,5	97,7	23,2	31,2%	26,7	37,5%
- nierezydent	165,4	150,9	170,0	168,9	-1,1	-0,6%	18,0	12,0%
Struktura wg waluty								
- złotowe	117,1	107,6	104,6	127,9	23,3	22,3%	20,3	18,9%
- walutowe	136,6	114,3	139,9	138,7	-1,2	-0,8%	24,4	21,4%

[16] Po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych tempo wzrostu byłoby zbliżone.

Depozyty i kredyty od sektora finansowego zwiększyły się o 22,1 mld zł, tj. o **9,1%** (rok/rok o 44,7 mld zł; 20,1%), przy czym większość tego przyrostu wynikało ze wzrostu zobowiązań Banku Handlowego w związku z jego pośrednictwem w wezwaniu na akcje BZ WBK. **Stan środków zagranicznych pozostał stabilny** (nominalny spadek należy łączyć z umocnieniem złotego względem CHF).

Tabela 11. Depozyty sektora niefinansowego (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Depozyty sektora niefinansowego ogółem, w tym:	516,0	566,9	620,4	619,8	-0,6	-0,1%	52,8	9,3%
- gospodarstwa domowe	361,4	394,8	422,4	434,2	11,9	2,8%	39,4	10,0%
- przedsiębiorstwa	140,4	157,4	182,8	170,7	-12,1	-6,6%	13,3	8,4%
- instytucje niekomercyjne	14,1	14,7	15,2	14,8	-0,4	-2,6%	0,1	0,8%
Struktura wg waluty								
- złotowe	455,2	507,2	557,7	558,0	0,3	0,1%	50,9	10,0%
- walutowe	60,7	59,8	62,7	61,8	-0,9	-1,4%	2,0	3,3%

Wykres 49.
Roczne tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego (%)

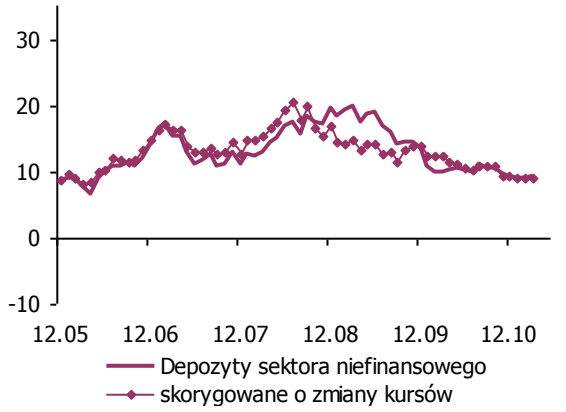

Wykres 50.
Roczne tempo wzrostu depozytów gosp.dom. i sek. przeds. (%)

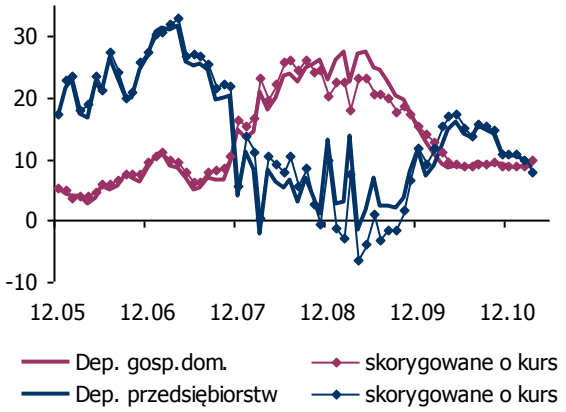

Wykres 51.
Kwartalna zmiana depozytów gospodarstw domowych (mld zł)

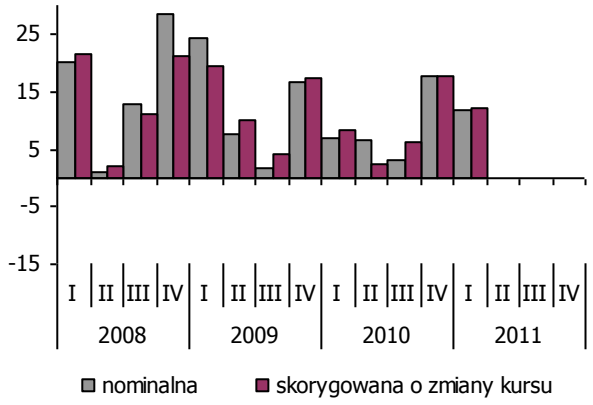

Wykres 52.
Kwartalna zmiana depozytów przedsiębiorstw (mld zł)

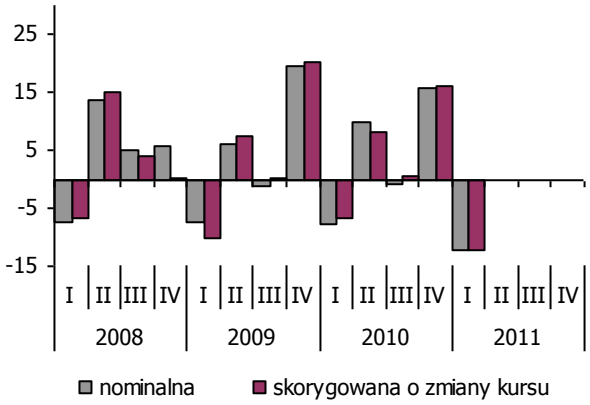

Depozyty sektora niefinansowego zmniejszyły się w I kwartale br. o 0,6 mld zł, tj. o **0,1%** (rok/rok wzrosły o 52,8 mld zł; 9,3%)[17], przy czym:

- depozyty **gospodarstw domowych wzrosły** o 11,9 mld zł, tj. o 2,8% (rok/rok o 39,4 mld zł; 10,0%); uwagę zwraca stagnacja depozytów w kilku dużych bankach;

[17] Po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walutowych tempo wzrostu byłoby zbliżone.

- depozyty sektora **przedsiębiorstw zmniejszyły się** o 12,1 mld zł, tj. o 6,6% (rok/rok wzrosły o 13,3 mld zł; 8,4%), co jest jednak zjawiskiem charakterystycznym dla I kwartału; spadek wystąpił w większości banków.

Wydaje się, że główną przyczyną obserwowanego w ostatnich okresach osłabienia dynamiki wzrostu depozytów (oprócz „efektu bazy statystycznej") jest zmniejszenie atrakcyjności lokat bankowych. Jednocześnie stopniowa poprawa sytuacji makroekonomicznej skłania część podmiotów do zwiększenia wydatków lub inwestycji. Z drugiej strony pogorszenie sytuacji dochodowej niektórych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znalazło odzwierciedlenie w zmniejszeniu poziomu ich depozytów. W tym samym kierunku mogło oddziaływać zaostrzenie polityki kredytowej, prowadzące do zwiększenia samofinansowania przez część przedsiębiorstw, kosztem zmniejszenia stanu ich depozytów.

Tabela 12. Depozyty sektora budżetowego (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Depozyty sektora budżetowego ogółem, w tym:	58,5	62,1	53,0	64,4	11,4	21,6%	2,3	3,6%
- instytucje rządowe szczebla centralnego	26,1	35,2	28,3	37,5	9,1	32,3%	2,3	6,5%
- instytucje samorządowe	24,8	22,0	19,8	23,4	3,6	18,1%	1,5	6,7%
- fundusze ubezpieczeń społecznych	7,6	5,0	4,8	3,5	-1,3	-27,3%	-1,5	-30,0%

Wykres 53.
Depozyty sektora budżetowego (mld zł)

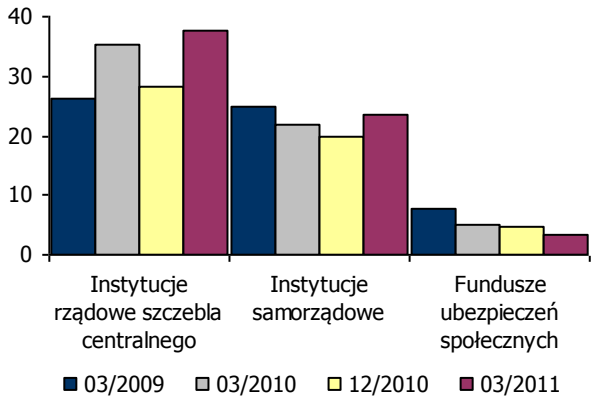

Wykres 54.
Zmiana stanu depozytów (mld zł)

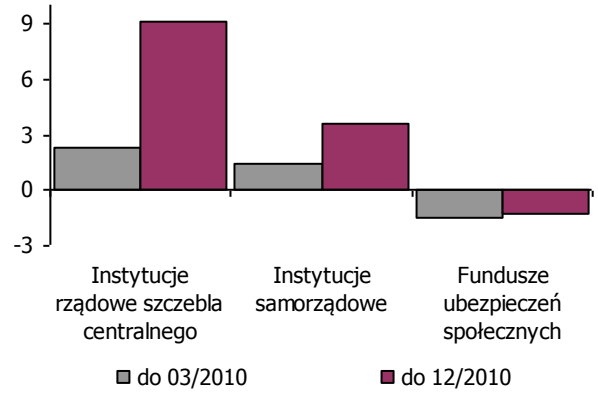

W I kwartale br. odnotowano charakterystyczny dla I kwartału silny **wzrost depozytów sektora budżetowego**, których kwota zwiększyła się o 11,4 mld zł, tj. o **21,6%** (rok/rok o 2,3 mld zł; 3,6%), przy czym wzrost dotyczył depozytów instytucji rządowych i samorządowych, podczas gdy stan środków funduszy ubezpieczeń społecznych uległ zmniejszeniu. Większość tych depozytów została ulokowana w BGK.

Należy jednak mieć na uwadze, że 1 maja 2011 r. weszły w życie zmiany w ustawie o finansach publicznych, zgodnie z którymi NFZ, wszystkie agencje wykonawcze oraz inne państwowe osoby prawne (z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego) będą zobligowane do lokowania złotowych wolnych środków pieniężnych w formie depozytu u Ministra Finansów (obowiązek nie obejmuje środków pochodzących z dotacji z budżetu). W związku z tym w kolejnych okresach można oczekiwać zmniejszenia stanu lokat instytucji rządowych.

Z innych źródeł obcego finansowania warto zwrócić uwagę na wzrost **zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych** o 2,5 mld zł (10,2%). **Zobowiązania podporządkowane** pozostały na poziomie z końca ub.r. (spadek o 0,1 mld zł; 1,4%).

W I kwartale br. odnotowano też wzrost **kapitałów** (funduszy) sektora bankowego, który wyniósł 1,9 mld zł, tj. **1,7%** (rok/rok o 9,0 mld zł; o 8,3%) w stosunku do końca 2010 r.

Tabela 13. Struktura walutowa bilansu i niedopasowanie aktywów do źródeł finansowania (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mld zł	%	mld zł	%
Suma bilansowa	1 071,4	1 083,2	1 157,8	1 197,2	39,4	3,4%	114,0	10,5%
Aktywa złotowe	750,0	816,8	853,4	901,7	48,3	5,7%	84,8	10,4%
Aktywa walutowe	321,4	266,4	304,5	295,6	-8,9	-2,9%	29,2	11,0%
- EUR	107,5	89,0	114,6	109,5	-5,1	-4,4%	20,5	23,1%
- CHF	174,4	145,9	164,4	157,8	-6,6	-4,0%	11,9	8,2%
- USD i inne waluty	39,5	31,6	25,4	28,3	2,9	11,3%	-3,3	-10,4%
Pasywa złotowe	827,8	876,8	921,3	961,6	40,2	4,4%	84,8	9,7%
Pasywa walutowe	243,6	206,4	236,5	235,7	-0,8	-0,4%	29,2	14,2%
- EUR	106,5	95,7	109,6	108,8	-0,8	-0,7%	13,1	13,7%
- CHF	85,7	70,3	89,1	88,6	-0,5	-0,5%	18,4	26,1%
- USD i inne waluty	51,4	40,5	37,8	38,3	0,4	1,1%	-2,2	-5,5%
Niedopasowanie aktywów do źródeł finansowania								
1/ w mld zł	77,8	60,0	67,9	59,9	-8,0	-11,8%	-0,1	-0,1%
Aktywa walutowe	-77,8	-60,0	-67,9	-59,9	8,0	-11,8%	0,1	-0,1%
- EUR	-1,0	6,7	-5,0	-0,7	4,3	-86,0%	-7,4	-110,4%
- CHF	-88,7	-75,6	-75,3	-69,2	6,2	-8,2%	6,4	-8,5%
- USD i inne waluty	12,0	8,9	12,4	10,0	-2,5	-19,8%	1,1	12,0%
2/ jako % sumy bilansowej								
Aktywa walutowe	-7,3%	-5,5%	-5,9%	-5,0%	x	x	x	x
- EUR	-0,1%	0,6%	-0,4%	-0,1%	x	x	x	x
- CHF	-8,3%	-7,0%	-6,5%	-5,8%	x	x	x	x
- USD i inne waluty	1,1%	0,8%	1,1%	0,8%	x	x	x	x

Wykres 55.
Niedopasowanie walutowe aktywów i pasywów (mld zł)

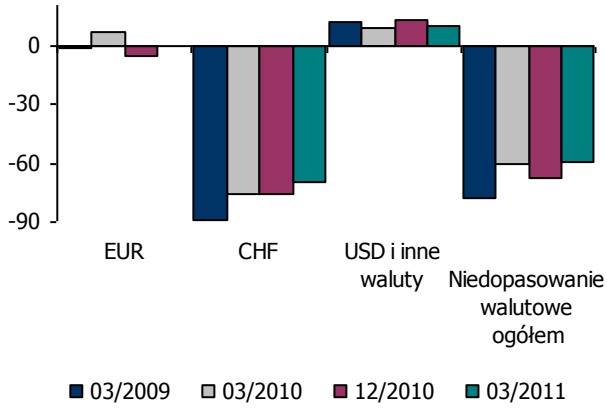

Wykres 56.
Udział niedopasowania w sumie bilansowej (%)

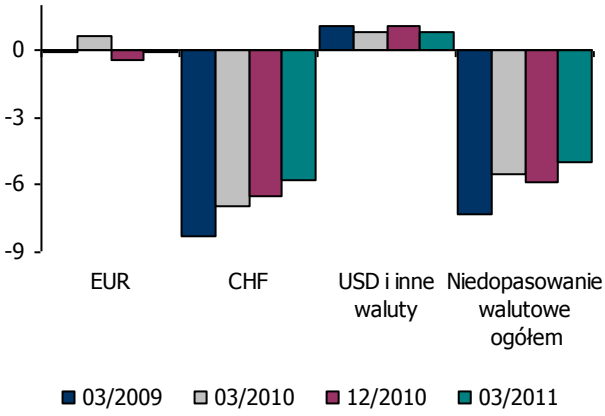

W I kwartale br. **niedopasowanie walutowe**[18] **uległo zmniejszeniu** i na koniec marca wynosiło 59,9 mld zł, co stanowiło 5,9% sumy bilansowej (na koniec ub.r. odpowiednio 67,9 mld zł i 5,9%). **Niedopasowanie dotyczyło CHF** (pozostałe waluty były „zbilansowane") i wynikało z faktu, że nie wszystkie banki udzielające kredytów w tej walucie posiadały odpowiednie źródła ich finansowania.

[18] Zdefiniowane jako różnica pomiędzy pasywami walutowymi, a aktywami walutowymi.

Reasumując, w I kwartale br. **aktywność sektora bankowego** mierzona tempem wzrostu sumy bilansowej, zatrudnienia i sieci sprzedaży **pozostała ograniczona**. Należy to łączyć z utrzymującą się niepewnością co do przyszłego rozwoju koniunktury oraz procesami dostosowawczymi na poziomie banków zmierzającymi do wzmocnienia zarządzania ryzykiem i poprawy efektywności działania.

Tempo wzrostu akcji kredytowej pozostało relatywnie niskie. Głównymi obszarami rozwoju akcji kredytowej były kredyty dla przedsiębiorstw, kredyty mieszkaniowe oraz kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych. Z drugiej strony odnotowano stagnację akcji kredytowej dla sektora budżetowego (prawdopodobnie zjawisko sezonowe) oraz zmniejszenie zadłużenia z tytułu kredytów konsumpcyjnych.

Zwraca przy tym uwagę, **ożywienie akcji kredytowej dla przedsiębiorstw** (tylko po części sezonowe), a zwłaszcza wzrost akcji kredytowej dla dużych przedsiębiorstw, które od 2009 r. zmniejszały poziom zadłużenia w bankach. Wydaje się zatem, że utrzymujące się ożywienie gospodarki zaczyna przekładać się na wzrost popytu na kredyt ze strony przedsiębiorstw a stabilizacja jakości portfela kredytowego na zwiększenie jego podaży ze strony banków. Wymaga to jednak potwierdzenia w kolejnych okresach.

Tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych było **zbliżone do poprzednich okresów**. **Za pozytywne** należy uznać **dominację kredytów złotowych** w strukturze nowo udzielanych kredytów (silny wpływ „RnS"). Akcja kredytowa w walutach obcych jest rozwijana głównie przez mniejsze podmioty, podczas gdy większość dużych i średnich banków ograniczyła kredytowanie w walutach obcych. **Za niekorzystne** należy uznać **rekordowo wysoki udział** w strukturze nowo udzielanych kredytów, **kredytów o LTV powyżej 80% oraz o okresie kredytowania powyżej 25 lat**, co prowadzi m.in. do wzrostu ryzyka na poziomie klienta i banku. Ryzyko wiąże się też z wysokim udziałem w sprzedaży kredytów udzielanych w ramach Programu „Rodzina na swoim", co związane jest ze skokowym wzrostem rat spłaty po zakończeniu 8-letniego okresu dopłat.

Spadek akcji kredytowej w obszarze kredytów konsumpcyjnych należy łączyć z zaostrzeniem polityki kredytowej banków, wejściem w życie Rekomendacji T oraz zmianą zasad księgowania portfela kredytów w jednym z banków. Wpływ zmian regulacyjnych powinien mieć charakter krótko- lub średnioterminowy (okres dostosowawczy). Natomiast w długim okresie Rekomendacja T powinna sprzyjać rozwojowi akcji kredytowej m.in. w drodze zmniejszenia kosztów materializacji ryzyka kredytowego.

Wysoki przyrost portfela instrumentów dłużnych wynikał z napływu depozytów sektora budżetowego do **BGK**, który ulokował je w bonach pieniężnych NBP. Ponadto na rynku bonów pieniężnych NBP odnotowano zwiększony popyt inwestycyjny ze strony czterech małych i średnich podmiotów.

Utrzymuje się **ograniczone tempo wzrostu bazy depozytowej**, przy czym podobnie jak w latach ubiegłych odnotowano sezonowy spadek depozytów sektora przedsiębiorstw.

Znaczący wzrost depozytów sektora finansowego (stan środków zagranicznych pozostał stabilny) wynikał głównie ze wzrostu zobowiązań Banku Handlowego, który pośredniczył w wezwaniu na akcje BZ WBK. Z kolei silny wzrost depozytów sektora budżetowego jest charakterystyczny dla początku roku (wejście w życie od 1 maja br. zmian w ustawie o finansach publicznych powinno jednak spowodować odpływ lokat instytucji rządowych).

Odnotowano wzrost emisji własnych papierów wartościowych, aczkolwiek ich rola w finansowaniu działalności większości banków jest marginalna.

Skala **niedopasowania walutowego uległa zmniejszeniu**.

Baza kapitałowa banków **uległa dalszemu wzmocnieniu**.

3 WYNIK FINANSOWY SEKTORA BANKOWEGO

W I kwartale br. odnotowano **silny wzrost zysku netto sektora bankowego**. Głównym źródłem poprawy był **wzrost wyniku odsetkowego oraz zmniejszenie ujemnego salda odpisów i rezerw**.

Tabela 14. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego (mln zł; %)

	Wynik w I kwartale			Zmiana 2011/ 2010		Wynik w ostatnich czterech kwartałach			
	2009	2010	2011	mln zł	%	II/2010	III/2010	IV/2010	I/2011
Wynik działalności bankowej	11 956	12 611	13 672	1 061	8,4%	13 467	13 357	13 665	13 672
- wynik z tytułu odsetek	6 284	7 216	8 167	952	13,2%	7 573	7 942	8 195	8 167
- wynik z tytułu opłat i prowizji	2 888	3 360	3 392	33	1,0%	3 434	3 462	3 486	3 392
- pozostałe pozycje	2 784	2 035	2 112	77	3,8%	2 461	1 953	1 984	2 112
Koszty działania	6 181	6 032	6 391	359	6,0%	6 334	6 371	6 809	6 391
Amortyzacja	629	643	624	-19	-3,0%	710	673	506	624
Saldo rezerw i odpisów (ujemne)	2 730	2 959	2 123	-836	-28,2%	3 067	2 691	2 369	2 123
WYNIK FINANSOWY NETTO	2 108	2 473	3 762	1 290	52,2%	2 993	3 047	3 006	3 762

Wykres 57.
Wynik działalności bankowej (mln zł)

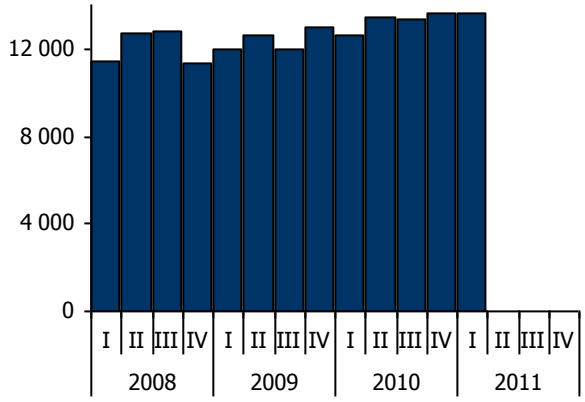

Wykres 58.
Koszty działania (mln zł)

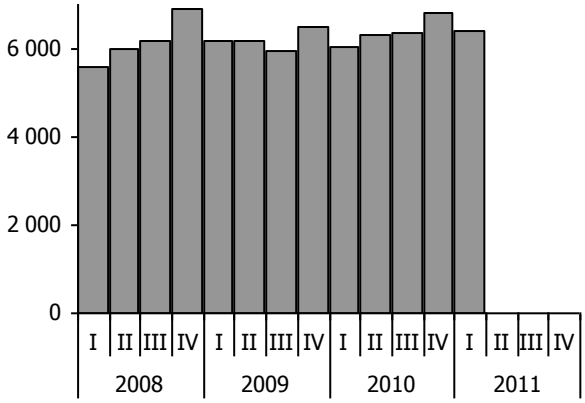

Wykres 59.
Ujemne saldo odpisów/rezerw (mln zł)

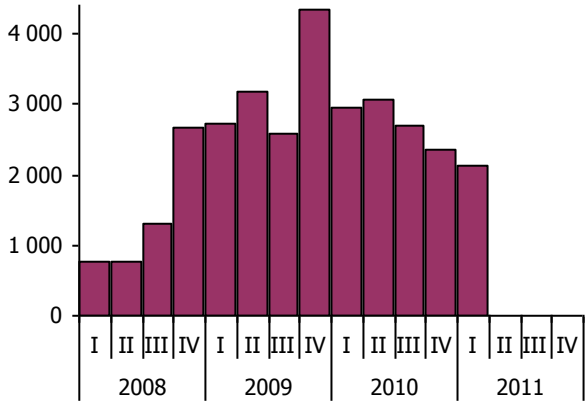

Wykres 60.
Wynik finansowy netto (mln zł)

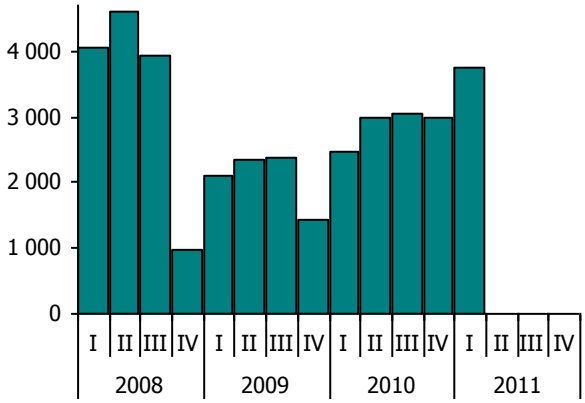

Wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł **3,8 mld zł**, co oznacza jego wzrost w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. o 1,3 mld zł, tj. **o 52,2%**. Jednocześnie wynik I kwartału ukształtował się na poziomie zbliżonym do rekordowych wyników odnotowanych w analogicznym okresie 2007 r. i 2008 r. (odpowiednio 3,6 mld zł i 4,0 mld zł).

Poprawa wyników nastąpiła w 333 podmiotach skupiających 85,9% aktywów sektora, przy czym uwagę zwraca dodatni wynik banków, które w analogicznym okresie ubiegłego roku notowały znaczące straty.

Na koniec marca br. 5 banków komercyjnych i 10 oddziałów instytucji kredytowych wykazało stratę netto w łącznej wysokości 119 mln zł, a ich łączny udział w aktywach sektora wynosił 3,3% (w analogicznym okresie ub.r. łączna skala strat wyniosła 437 mln zł, a stratę wykazało 18 podmiotów skupiających 10,2% aktywów sektora).

Ponadto w przypadku banków spółdzielczych poprawę wyników odnotowała tylko połowa z nich, a pozostałe odnotowały pogorszenie wyników.

Tabela 15. Wynik odsetkowy sektora bankowego (mln zł; %)

	Wynik w I kwartale			Zmiana 2011/2010		Wynik w ostatnich czterech kwartałach			
	2009	2010	2011	mln zł	%	II/2010	III/2010	IV/2010	I/2011
PRZYCHODY	14 834	13 849	14 946	1 097	7,9%	14 121	14 484	14 843	14 946
1/ Sektor finansowy	1 702	1 286	1 557	271	21,1%	1 376	1 387	1 401	1 557
2/ Sektor niefinansowy	10 820	10 213	10 641	427	4,2%	10 281	10 552	10 752	10 641
Gospodarstwa domowe	7 394	7 374	7 588	215	2,9%	7 425	7 621	7 672	7 588
Kredyty konsumpcyjne	3 907	4 291	4 039	-251	-5,9%	4 238	4 300	4 208	4 039
- karty kredytowe	488	518	451	-67	-13,0%	502	506	457	451
- samochodowe	255	234	209	-25	-10,6%	194	219	216	209
- ratalne	1 318	1 343	1 336	-7	-0,5%	1 327	1 321	1 378	1 336
- pozostałe	1 846	2 195	2 043	-152	-6,9%	2 215	2 254	2 156	2 043
Kredyty mieszkaniowe	2 213	1 829	2 200	371	20,3%	1 948	2 152	2 205	2 200
- złotowe	1 182	1 182	1 440	258	21,8%	1 205	1 392	1 479	1 440
- walutowe	1 031	647	760	113	17,5%	743	759	726	760
Pozostałe kredyty	1 274	1 253	1 349	95	7,6%	1 239	1 170	1 260	1 349
Przedsiębiorstwa	3 374	2 797	2 984	187	6,7%	2 773	2 860	3 007	2 984
- MSP	1 930	1 699	1 942	243	14,3%	1 688	2 036	1 928	1 942
- duże przedsiębiorstwa	1 444	1 097	1 041	-56	-5,1%	1 086	824	1 079	1 041
Instytucje niekomercyjne	52	43	69	26	59,4%	83	71	73	69
3/ Sektor budżetowy	477	491	597	106	21,6%	494	514	566	597
4/ Instrumenty dłużne	1 834	1 859	2 151	293	15,7%	1 970	2 032	2 124	2 151
KOSZTY	8 549	6 633	6 779	146	2,2%	6 548	6 542	6 648	6 779
1/ Sektor finansowy	2 881	1 788	1 833	45	2,5%	1 726	1 720	1 822	1 833
2/ Sektor niefinansowy	5 093	4 377	4 450	72	1,7%	4 295	4 266	4 283	4 450
Gospodarstwa domowe	3 729	3 271	3 213	-59	-1,8%	3 178	3 101	3 084	3 213
Przedsiębiorstwa	1 249	1 012	1 152	139	13,8%	1 033	1 071	1 110	1 152
Instytucje niekomercyjne	115	94	85	-8	-9,0%	85	94	89	85
3/ Sektor budżetowy	575	468	497	28	6,1%	527	556	544	497
WYNIK ODSETKOWY	6 284	7 216	8 167	952	13,2%	7 573	7 942	8 195	8 167
1/ Sektor finansowy	-1 179	-501	-275	226	-45,1%	-350	-333	-421	-275
2/ Sektor niefinansowy	5 727	5 836	6 191	355	6,1%	5 986	6 285	6 469	6 191
Gospodarstwa domowe	3 665	4 103	4 376	273	6,7%	4 247	4 520	4 588	4 376
Przedsiębiorstwa	2 125	1 784	1 832	48	2,7%	1 740	1 789	1 897	1 832
Instytucje niekomercyjne	-63	-51	-17	34	-67,0%	-2	-23	-16	-17
3/ Sektor budżetowy	-98	22	100	78	347,5%	-33	-42	22	100

Wynik odsetkowy wzrósł o 13,2% (o 1 097 mln zł). Głównym czynnikiem poprawy wyniku odsetkowego był **wzrost przychodów odsetkowych (o 7,9%), przy jednoczesnym ograniczonym wzroście kosztów odsetkowych (o 2,2%)**, podczas gdy w ubiegłym roku głównym czynnikiem poprawy wyniku odsetkowego był spadek kosztów odsetkowych połączony z niewielkim wzrostem przychodów odsetkowych.

Wykres 61.
Przychody odsetkowe (mln zł)

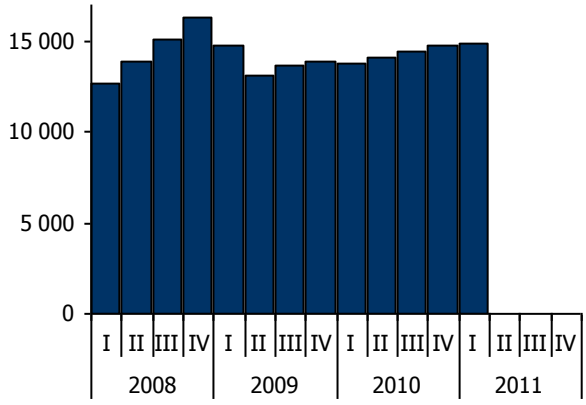

Wykres 62.
Koszty odsetkowe (mln zł)

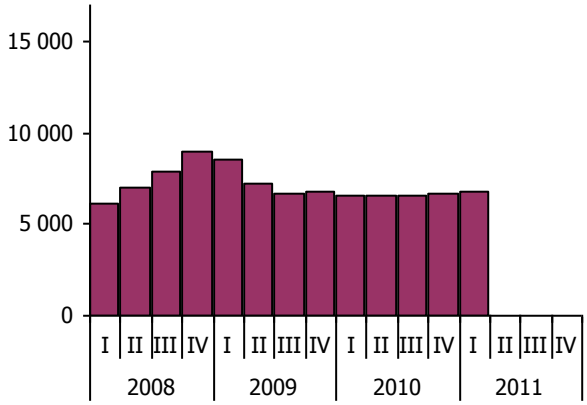

Wykres 63.
Wybrane przychody odsetkowe (mln zł)

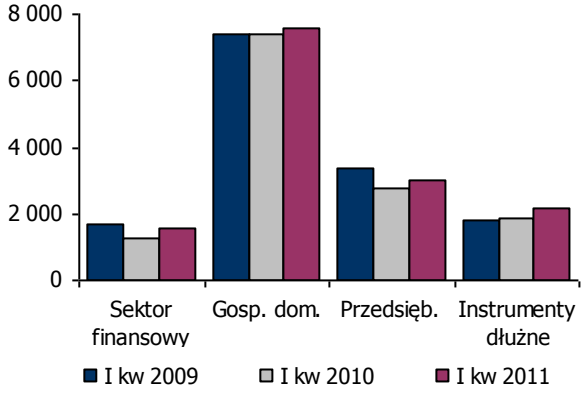

Wykres 64.
Wybrane koszty odsetkowe (mln zł)

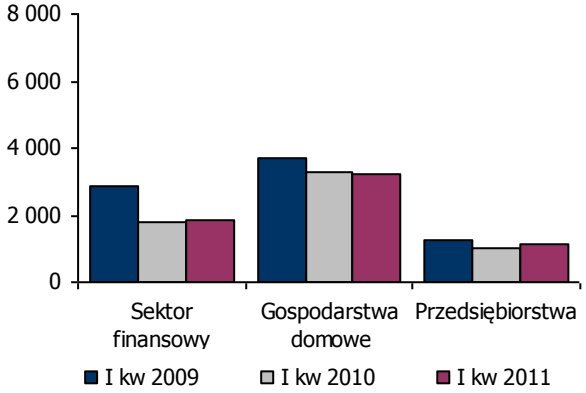

Po stronie przychodów warto zwrócić uwagę na istotny wzrost przychodów z tytułu odsetek od kredytów dla sektora budżetowego (o 21,6%; 106 mln zł) będący pochodną zwiększenia finansowania w tym obszarze, jak też wzrost przychodów od sektora finansowego (o 21,1%; 271 mln zł) oraz portfela instrumentów dłużnych (o 15,7%; 293 mln zł). Z drugiej strony uwagę zwraca relatywnie niski przyrost przychodów od sektora niefinansowego (4,2%; 427 mln zł), co związane jest z istotnym spadkiem przychodów z tytułu kredytów konsumpcyjnych (-5,9%; -251 mln zł), który tylko częściowo został zrekompensowany znaczącym wzrostem przychodów z tytułu kredytów mieszkaniowych (20,3%; 371 mln zł) i umiarkowanym wzrostem przychodów od kredytów dla przedsiębiorstw (o 6,7%; 187 mln zł).

Po stronie kosztów uwagę zwraca **spadek odsetek płaconych na rzecz gospodarstw domowych** (-1,8%; 59 mln zł), który nastąpił pomimo wzrostu bazy depozytowej. Pozostałe koszty odsetkowe wykazały umiarkowany wzrost (wyjątek stanowiły odsetki płacone na rzecz przedsiębiorstw - wzrost o 13,8%; 139 mln zł).

Pozostałe pozycje wyniku działalności bankowej **miały niewielki wpływ na poprawę wyniku finansowego** banków[19] (wynik z tytułu prowizji i opłat wzrósł o 1,0%, a pozostały wynik działalności bankowej o 3,8%), co należy wiązać m.in. z ograniczonym tempem wzrostu akcji kredytowej, zmniejszeniem sprzedaży kredytów konsumpcyjnych oraz ograniczonymi możliwościami dalszego wzrostu opłat z tytułu usług bankowych.

Tempo wzrostu kosztów było ograniczone (aczkolwiek w analogicznym okresie ub.r. banki odnotowały spadek kosztów), przy czym tempo wzrostu kosztów pracowniczych (5,8%) było zbliżone do wzrostu kosztów ogólnego zarządu (6,2%). Koszty amortyzacji uległy zmniejszeniu (-3,0%).

[19] Silny wzrost pozostałego wyniku działalności bankowej w Getin Noble wynikał ze sprzedaży części akcji Open Finance.

Tabela 16. Saldo odpisów/rezerw celowych (mln zł; %)

	Wynik w I kwartale			Zmiana 2011/2010		Wynik w ostatnich czterech kwartałach			
	2009	2010	2011	mln zł	%	II/2010	III/2010	IV/2010	I/2011
Saldo odpisów i rezerw, w tym:	2 730	2 959	2 123	-836	-28,2%	3 067	2 691	2 369	2 123
1/ Odpisy z tytułu akt.finans.	2 469	2 713	1 770	-943	-34,8%	2 890	2 707	2 155	1 770
Gospodarstwa domowe	1 959	2 519	1 736	-783	-31,1%	2 468	2 144	1 892	1 736
Kredyty konsumpcyjne	1 591	1 909	1 160	-749	-39,2%	2 037	1 568	1 524	1 160
- karty kredytowe	150	283	126	-157	-55,4%	262	213	173	126
- samochodowe	43	45	70	25	54,3%	73	52	20	70
- ratalne	746	572	377	-195	-34,1%	526	674	260	377
- pozostałe	653	1 008	587	-421	-41,7%	1 176	630	1 071	587
Kredyty mieszkaniowe	121	174	270	96	55,3%	289	169	234	270
Pozostałe kredyty	247	436	305	-131	-30,0%	142	406	134	305
Przedsiębiorstwa	484	197	46	-151	-76,8%	393	574	330	46
- MSP	-68	27	-47	-74	-276,1%	181	489	222	-47
- duże przedsiębiorstwa	552	171	93	-77	-45,4%	213	85	108	93
Pozostałe podmioty	26	-3	-12	-8	240,4%	29	-11	-67	-12
2/ Pozostałe pozycje									
- rezerwy	237	124	153	29	23,3%	257	69	252	153
- odpisy z tytułu akt. niefinans.	6	-14	9	23	-165,1%	30	26	41	9
- wynik IBNR/Rezerwa na ryzyko ogólne	-17	-135	-191	-55	41,0%	110	111	80	-191

Wykres 65.
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (mln zł)

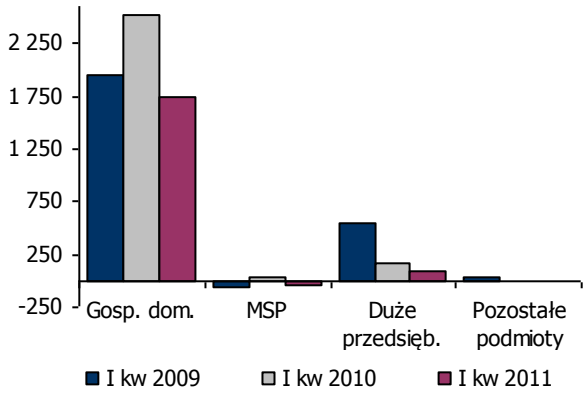

Wykres 66.
Odpisy na kredyty dla gospodarstw domowych (mln zł)

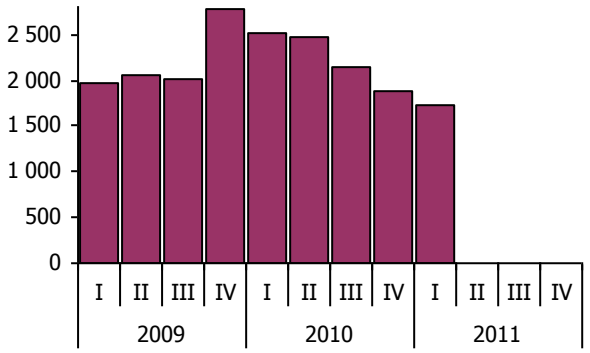

Wykres 67.
Odpisy na kredyty konsumpcyjne (mln zł)

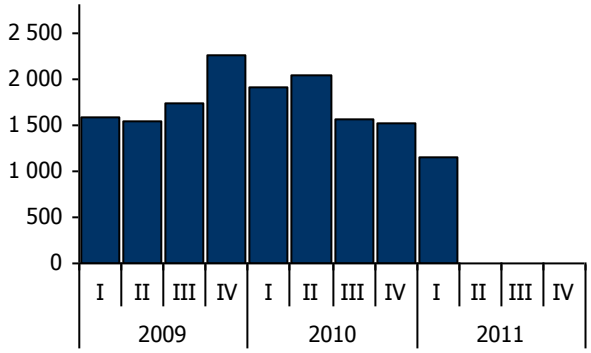

Wykres 68.
Odpisy na kredyty mieszkaniowe (mln zł)

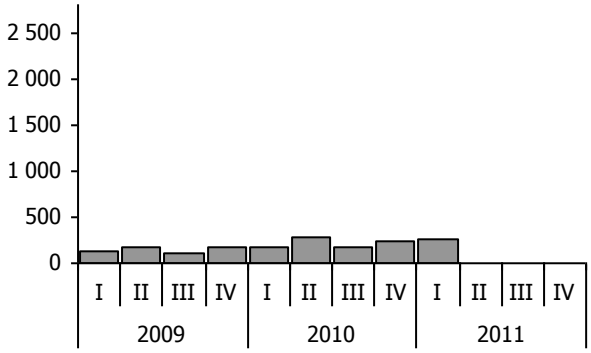

Silny wpływ na wzrost wyników finansowych banków wywarło zmniejszenie o 836 ml zł, tj. **o 28,2% ujemnego salda odpisów/rezerw**.

Poprawa w tym zakresie wynikała przede wszystkim ze **spadku odpisów na kredyty konsumpcyjne** (o 749 mln zł; **-39,2%**), przy czym dotyczyło to większości produktów **z wyjątkiem kredytów samochodowych**, w przypadku których odnotowano dalsze zwiększenie odpisów (o 25 mln zł; 54,3%). Istotny był też wpływ **spadku odpisów z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych** (o 131 mln zł; -30,0%) **oraz kredytów dla sektora przedsiębiorstw** (o 151 mln zł; **-76,8%**). Warto przy tym zwrócić uwagę, że w przypadku kredytów dla MSP nastąpiło rozwiązanie części utworzonych rezerw.

Z drugiej strony odnotowano dalszy **wzrost odpisów na kredyty mieszkaniowe** (o 96 mln zł; **55,3%**), których znaczenie stopniowo wzrasta (przypadło na nie 12,7% ogółu odpisów, podczas gdy przed rokiem 5,9%).

Na poziomie poszczególnych banków uwagę zwraca **silny spadek odpisów w bankach, które w minionych okresach miały agresywną strategię działania w obszarze kredytów konsumpcyjnych**.

Z drugiej strony w kilku dużych bankach saldo odpisów uległo zwiększeniu.

Zjawiska obserwowane w I kwartale br. zdają się świadczyć o tym, że w części banków doszło do przełomu w narastaniu niekorzystnych tendencji. Wymaga to jednak potwierdzenia w kolejnych okresach.

Reasumując, w I kwartale br. odnotowano 2010 r. **silny wzrost zysku netto** sektora bankowego. **Głównym źródłem poprawy był wzrost wyniku odsetkowego oraz zmniejszenie ujemnego salda odpisów i rezerw**. Uwagę przy tym zwraca dodatni wynik większości banków, które w analogicznym okresie ubiegłego roku notowały znaczące straty.

Głównym czynnikiem poprawy wyniku odsetkowego był wzrost przychodów odsetkowych, przy jednoczesnym ograniczonym wzroście kosztów odsetkowych.

Po stronie przychodów odnotowano istotny wzrost przychodów odsetekowych od sektora budżetowego, finansowego oraz portfela instrumentów dłużnych. Z drugiej strony uwagę zwraca relatywnie niski przyrost przychodów od sektora niefinansowego, co wynikało ze spadku przychodów z tytułu kredytów konsumpcyjnych, który tylko częściowo został zrekompensowany wzrostem przychodów z tytułu kredytów mieszkaniowych oraz kredytów dla przedsiębiorstw. Po stronie kosztów uwagę zwraca **spadek odsetek płaconych na rzecz gospodarstw domowych**, który nastąpił pomimo wzrostu bazy depozytowej. Pozostałe koszty odsetkowe wykazały umiarkowany wzrost (najwyższy w przypadku sektora przedsiębiorstw).

Na poziomie poszczególnych banków uwagę zwraca **spadek wyniku odsetkowego w bankach opierających swój biznes** w decydującym lub znacznym stopniu **na kredytach konsumpcyjnych**.

Pozostałe pozycje wyniku działalności bankowej miały niewielki wpływ na poprawę wyników banków, co należy wiązać m.in. z ograniczonym tempem wzrostu akcji kredytowej oraz ograniczonymi możliwościami dalszego wzrostu opłat z tytułu świadczenia usług bankowych.

Tempo wzrostu kosztów było ograniczone.

Silny wpływ na wzrost wyników finansowych banków wywarło zmniejszenie ujemnego salda odpisów/rezerw.

Poprawa w tym zakresie wynikała przede wszystkim ze **spadku odpisów na kredyty konsumpcyjne**. Wyraźny był też spadek odpisów z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych oraz kredytów dla sektora przedsiębiorstw. Z drugiej strony odnotowano wzrost odpisów na kredyty mieszkaniowe.

Na poziomie poszczególnych banków uwagę zwraca **silny spadek odpisów w bankach, które w minionych okresach miały agresywną strategię działania w obszarze kredytów konsumpcyjnych**. Z drugiej strony w kilku dużych bankach saldo odpisów uległo zwiększeniu.

Zjawiska obserwowane w I kwartale br. zdają się świadczyć o tym, że w części banków doszło do przełomu w narastaniu niekorzystnych tendencji i stopniowego ustępowania negatywnej presji. Tendencja ta wymaga jednak potwierdzenia w kolejnych okresach.

4 GŁÓWNE OBSZARY RYZYKA I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

4.1 Płynność

Bieżącą **sytuację banków w zakresie płynności można uznać za zadowalającą**.

Tabela 17. Liczba banków i oddz. inst. kredyt. nie spełniających na koniec miesiąca norm Uchwały 386/2008

	01/10	02/10	03/10	04/10	05/10	06/10	07/10	08/10	09/10	10/10	11/10	12/10
Banki komercyjne	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Oddziały instytucji kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Banki spółdzielcze	5	6	7	7	5	10	6	6	6	4	4	3
Łączny udział w aktywach sektora (%)	0,2%	0,7%	0,2%	0,7%	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%

	01/11	02/11	03/11	04/11	05/11	06/11	07/11	08/11	09/11	10/11	11/11	12/11
Banki komercyjne	-	-	-									
Oddziały instytucji kredytowych	-	-	-									
Banki spółdzielcze	3	1	1									
Łączny udział w aktywach sektora (%)	0,0%	0,0%	0,0%									

Wykres 69.
Wybrane aktywa[20] (mld zł)

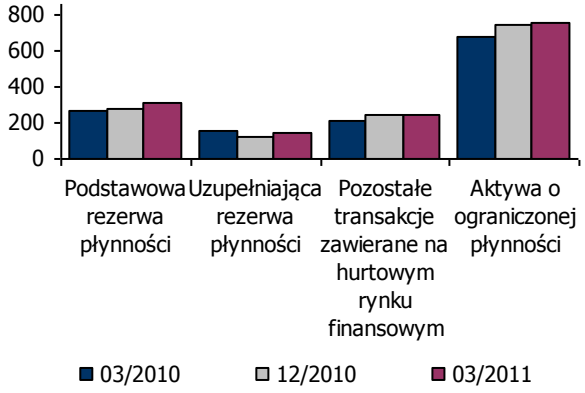

Wykres 70.
Zmiana stanu (mld zł)

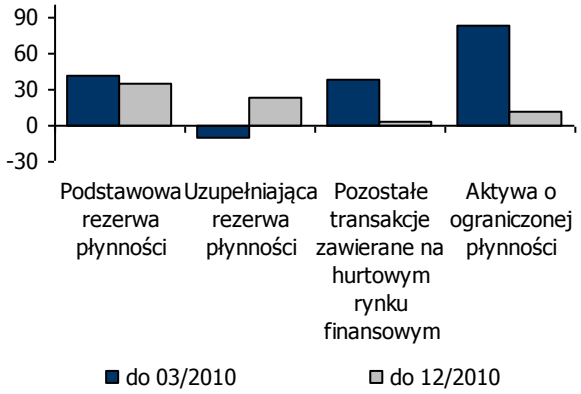

Wykres 71.
Wybrane pasywa[21] (mld zł)

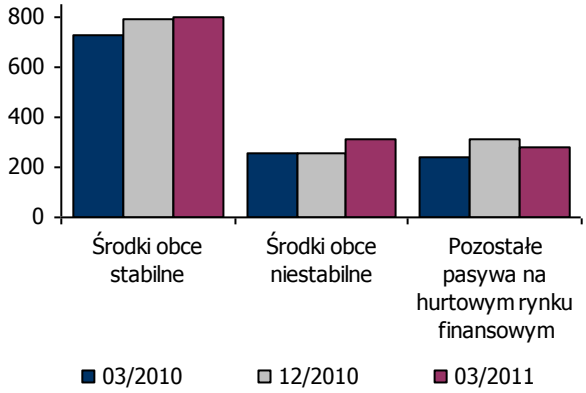

Wykres 72.
Zmiana stanu (mld zł)

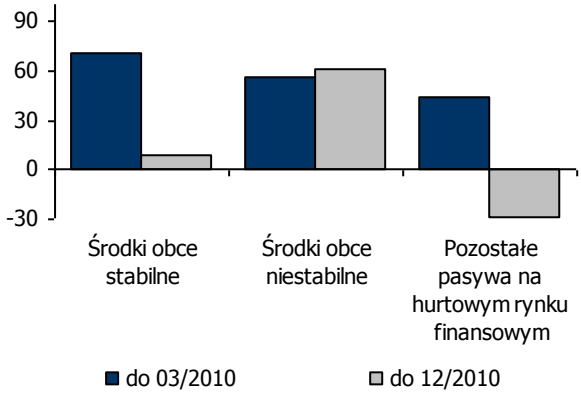

[20] Definicje zob. uchwała KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
[21] Tamże.

Wykres 73.
Kredyty i depozyty sektora niefinansowego (mld zł)

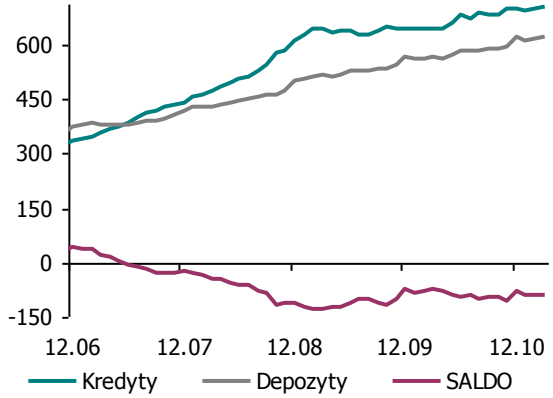

Wykres 74.
Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego (%)

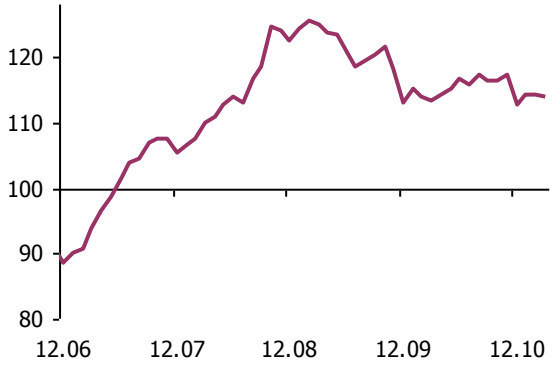

Przestrzeganie zapisów **uchwały KNF nr 386/2008** w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, **można uznać za zadowalające**. Liczba naruszeń uchwały jest niewielka i dotyczą one podmiotów mających marginalne znaczenie w skali systemu.

W I kwartale br. **odnotowano m.in. wzrost podstawowej rezerwy płynności** o 12,4% (z 276,2 mld zł na koniec ub.r. do 310,5 mld zł na koniec marca br.) oraz uzupełniającej rezerwy płynności o 19,9% (z 119,7 mld zł do 143,5 mld zł). Jednocześnie nastąpiło zwiększenie o 1,4% (z 794,3 mld zł do 802,8 mld zł) stabilnych środków obcych.

Relacja kredytów do depozytów, pośrednio określająca skalę zapotrzebowania na środki z rynku finansowego, **pozostała relatywnie stabilna** i na koniec marca br. wynosiła 114,0% (wobec 112,6% na koniec grudnia ub.r.).

Pomimo obserwacji korzystnych zjawisk oraz zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, **nadal niezbędne są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania** oraz opracowywania strategii, które będą dobrze wkomponowane w trudne uwarunkowania zewnętrzne. W szczególności **istotnym utrudnieniem w zarządzaniu płynnością jest utrzymująca się na rynku niepewność oraz wciąż ograniczony poziom wzajemnego zaufania pomiędzy uczestnikami rynku finansowego**, będące pochodną kryzysu lat 2007-2009. W konsekwencji nadal widoczny jest brak pełnej efektywności w funkcjonowaniu rynku międzybankowego przejawiający się w niskich wzajemnych limitach kredytowych oraz marginalnym udziale transakcji o dłuższych terminach zapadalności niż 1 dzień. Ponadto banki muszą liczyć się z zaburzeniami w funkcjonowaniu globalnych rynków finansowych (wynikających m.in. z trudnej sytuacji fiskalnej niektórych krajów strefy euro), co przekłada się m.in. na sytuację na rynku walutowym.

4.2 Ryzyko kredytowe

W I kwartale br. kontynuowane było, zaobserwowane w II połowie ub.r., **wyhamowanie tempa narastania kredytów ze stwierdzoną utratą wartości (zagrożonych)**.

Tabela 18. Kredyty ze stwierdzoną utratą wartości (zagrożone) i ich udział w portfelu (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Udział w portfelu (%)				Zmiana do (mld zł)	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	12/2010	03/2010
Kredyty zagrożone ogółem, w tym:	39,1	52,6	61,8	61,9	5,7%	7,4%	7,9%	7,8%	0,1	9,3
1/ Sektor finansowy	0,4	0,2	0,2	0,2	2,5%	0,8%	0,8%	0,7%	0,0	0,0
2/ Sektor niefinansowy	38,6	52,3	61,5	61,5	6,0%	8,2%	8,8%	8,7%	0,0	9,2
- gospodarstwa domowe	18,0	27,6	34,1	35,5	4,5%	6,6%	7,2%	7,4%	1,3	7,8
osoby prywatne	14,1	23,3	28,8	29,9	4,1%	6,5%	7,0%	7,3%	1,1	6,7
przedsiębiorcy indywidualni	3,1	3,7	4,6	4,9	8,2%	9,0%	10,4%	10,4%	0,2	1,1
rolnicy indywidualni	0,7	0,6	0,7	0,6	3,7%	3,1%	3,3%	3,2%	0,0	0,0
- przedsiębiorstwa	20,5	24,6	27,3	26,0	8,4%	11,3%	12,4%	11,5%	-1,3	1,4
MSP	13,1	15,7	18,5	17,8	10,0%	12,5%	14,6%	13,5%	-0,7	2,1
duże przedsiębiorstwa	7,4	8,9	8,8	8,2	6,6%	9,6%	9,5%	8,7%	-0,6	-0,7
- instytucje niekomercyjne	0,1	0,1	0,1	0,1	4,0%	3,2%	2,0%	2,1%	0,0	0,0
3/ Sektor budżetowy	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%	0,1	0,1
- instytucje rządowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0	0,0
- instytucje samorządowe	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3%	0,3%	0,3%	0,6%	0,1	0,1
- fundusze ubezpieczeń społecznych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0	0,0

Wykres 75.
Kredyty zagrożone wybranych grup klientów (mld zł)

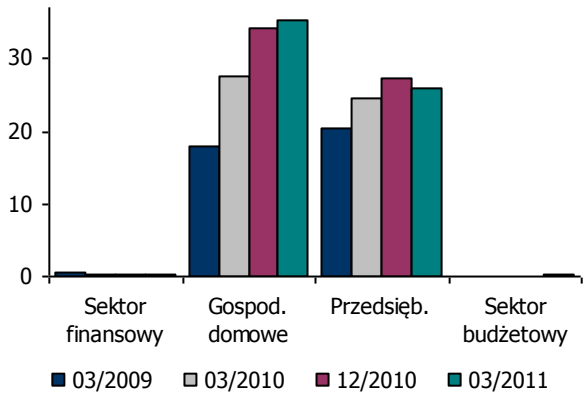

Wykres 76.
Zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

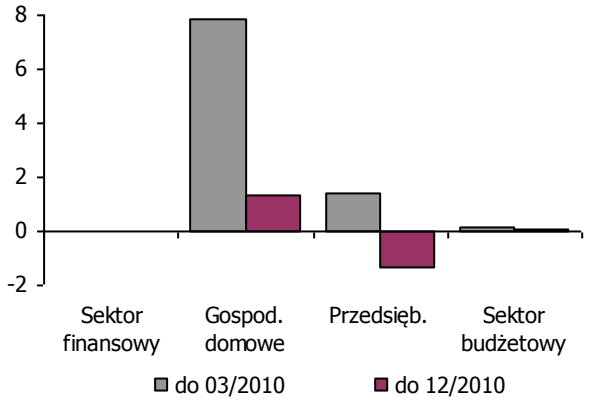

Wartość kredytów zagrożonych zwiększyła się jedynie o 0,1 mld zł, tj. o 0,2% (rok/rok 9,3 mld zł; 17,1%), podczas gdy w poszczególnych kwartałach ub.r. ich przyrost był zdecydowanie wyższy (wahał się w granicach 1,3 mld zł – 5,6 mld zł). Jednocześnie **udział** tych kredytów w całym portfelu kredytowym **zmniejszył się** z 7,9% na koniec ub.r. do **7,8%** na koniec marca br., choć był nadal wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (7,4%).

Przyrost kredytów zagrożonych dotyczył jedynie sektora gospodarstw domowych, podczas gdy w przypadku sektora przedsiębiorstw ich wartość uległa obniżeniu. Sytuacja w portfelu kredytów dla sektora finansowego i budżetowego pozostała stabilna, a jakość tych portfeli pozostała wysoka.

Należy jednak zaznaczyć, że na relatywnie niski przyrost kredytów zagrożonych **silny wpływ wywarły zmiany zasad rachunkowości** w zakresie portfela kredytowego w jednym z banków oraz zmiana zasad klasyfikacji należności dokonana przez PKO BP (zob. dalej).

Tabela 19. Kredyty zagrożone gospodarstw domowych i ich udział w portfelu (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Udział w portfelu (%)				Zmiana do (mld zł)	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	12/2010	03/2010
Kredyty zagrożone ogółem, w tym:	18,0	27,6	34,1	35,5	4,5%	6,6%	7,2%	7,4%	1,3	7,8
1/ Kredyty konsumpcyjne	10,9	19,6	23,2	23,8	9,0%	14,8%	17,3%	18,2%	0,6	4,2
- karty kredytowe	1,2	2,2	2,7	2,8	8,7%	14,7%	18,1%	19,7%	0,1	0,6
- samochodowe	0,7	0,9	1,0	1,0	7,9%	11,1%	12,7%	13,6%	0,0	0,2
- ratalne	3,7	6,6	7,3	7,3	8,9%	14,8%	15,7%	16,2%	0,0	0,6
- pozostałe	5,3	9,9	12,3	12,7	9,3%	15,3%	18,8%	19,8%	0,5	2,8
2/ Kredyty mieszkaniowe	2,7	3,3	4,9	5,4	1,2%	1,5%	1,8%	2,0%	0,5	2,1
- PLN	1,3	1,9	2,8	3,1	2,2%	2,4%	2,8%	3,0%	0,3	1,3
- waluta	1,3	1,4	2,1	2,3	0,9%	1,0%	1,3%	1,4%	0,1	0,9
3/ Pozostałe	4,4	4,7	6,0	6,3	6,9%	6,9%	8,1%	8,2%	0,3	1,5
- operacyjne	1,7	1,9	2,1	2,2	7,7%	8,3%	8,9%	8,9%	0,1	0,3
- inwestycyjne	1,2	1,1	1,4	1,4	5,5%	4,7%	5,6%	5,5%	0,0	0,3
- nieruchomości	0,3	0,4	0,5	0,5	4,3%	5,2%	5,7%	5,8%	0,0	0,1
- pozostałe	1,2	1,4	2,1	2,2	9,1%	8,8%	12,0%	12,3%	0,1	0,8

Wykres 77.
Kredyty zagrożone gospodarstw domowych (mld zł)

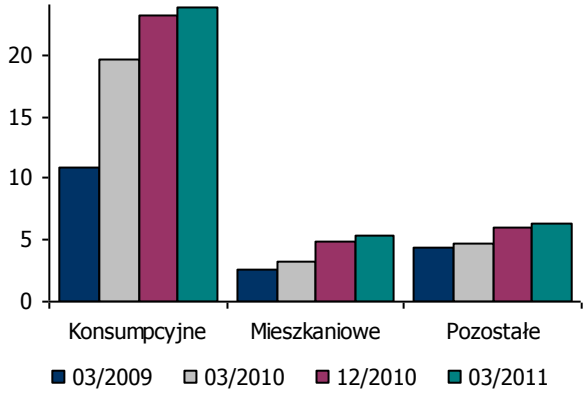

Wykres 78.
Zmiana stanu kredytów zagrożonych gosp. domowych (mld zł)

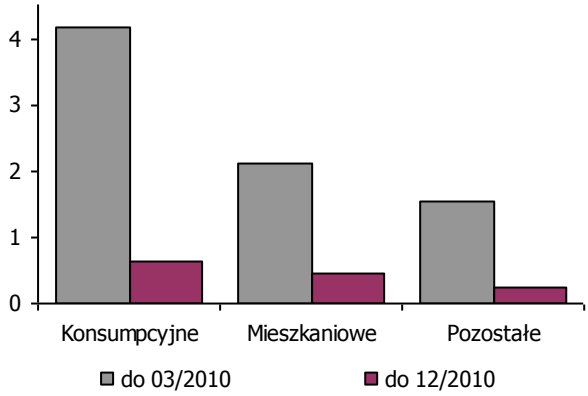

Wartość kredytów zagrożonych gospodarstw domowych zwiększyła się o 1,3 mld zł, tj. o 3,9% (rok/rok 7,8 mld zł; 28,3%). Oznacza to, że przyrost kredytów zagrożonych był nieznacznie wyższy niż w IV kwartale ub.r. (1,1 mld zł), ale jednocześnie o połowę niższy niż we wcześniejszych kwartałach ub.r. (kiedy wynosił w granicach 2,5 mld zł – 2,8 mld zł). Należy jednak mieć na uwadze, że zmiany stanu kredytów zagrożonych kształtowane były też pod wpływem wspomnianych zmian zasad/polityki rachunkowości w dwóch bankach.

Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów dla gospodarstw domowych **zwiększył się** z 7,2% na koniec ub.r. **do 7,4%** na koniec marca br.

Przyrost kredytów zagrożonych dotyczył większości produktów, przy czym największy wpływ miał przyrost zagrożonych kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych.

Wykres 79.
Zagrożone kredyty konsumpcyjne (mld zł)

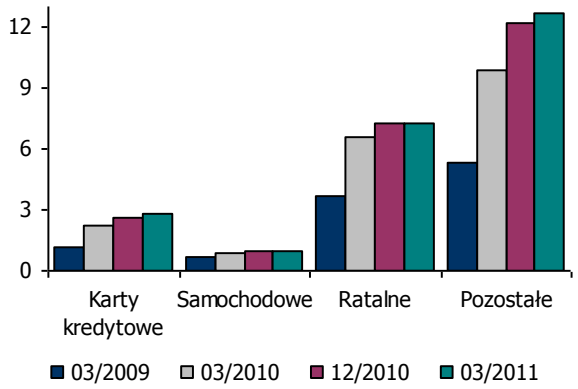

Wykres 80.
Zmiana stanu zagrożonych kredytów konsumpcyjnych (mld zł)

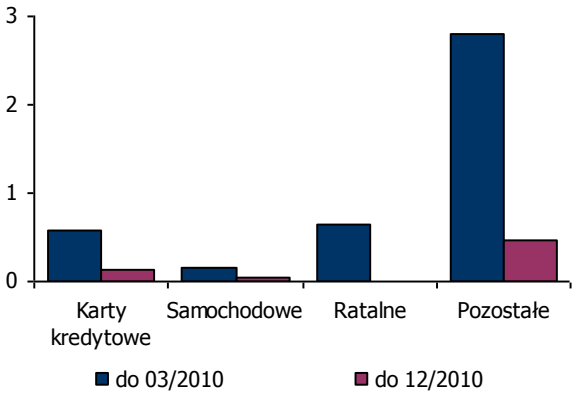

Przyrost zagrożonych kredytów konsumpcyjnych wyniósł 0,6 mld zł, tj. 2,7% (rok/rok 4,2 mld zł; 21,2%), a ich **udział** w portfelu tych kredytów **zwiększył się** z 17,3% **do 18,2%**. Należy jednak zauważyć, że kwartalny przyrost kredytów zagrożonych był dwukrotnie wyższy niż w IV kwartale ub.r. kiedy wyniósł niespełna 0,3 mld zł. Trzeba też dodać, że w kierunku zmniejszenia wartości kredytów zagrożonych oddziaływała zmiana zasad księgowości portfela kredytów konsumpcyjnych w jednym z banków.

W ujęciu produktowym największy przyrost kredytów zagrożonych dotyczył kredytów zaklasyfikowanych do kategorii kredytów gotówkowych spłacanych jednorazowo oraz kredytów w rachunku bieżącym (wzrost o 0,5 mld zł)[22], a w znacznie mniejszym stopniu kredytów z tytułu kart kredytowych (0,1 mld zł) oraz kredytów samochodowych (niespełna 40 mln zł). Jednocześnie odnotowano minimalny spadek wartości kredytów zagrożonych z tytułu kredytów ratalnych[23].

Wykres 81.
Zagrożone kredyty mieszkaniowe (mld zł)

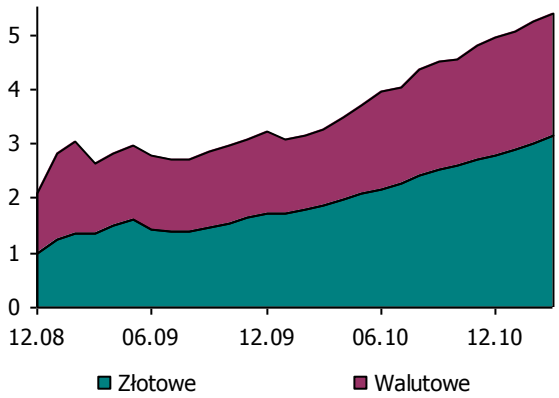

Wykres 82.
Zmiana stanu zagrożonych kr. mieszkaniowych (mld zł)

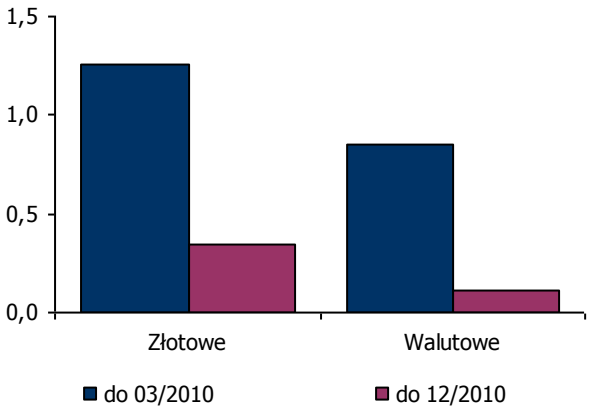

Kwartalny **przyrost zagrożonych kredytów mieszkaniowych** był nieznacznie wyższy niż w IV kwartale ub.r. i wyniósł **0,5 mld zł**, tj. 9,3% (rok/rok 2,1 mld zł; 64,5%), a ich **udział** w portfelu tych kredytów **zwiększył się** z 1,8% **do 2,0%**.

Przyrost **złotowych** kredytów zagrożonych wyniósł 0,3 mld zł, a ich udział w portfelu tych kredytów wzrósł z 2,8% do 3,0%. W przypadku kredytów **walutowych** przyrost wyniósł 0,1 mld zł, a ich udział w portfelu tych kredytów wzrósł z 1,3% do 1,4%. Przy interpretacji danych dotyczących jakości portfela kredytów mieszkaniowych ze względu na rodzaj waluty należy jednak mieć na uwadze **zniekształcenie danych sprawozdawczych na skutek przewalutowywania** kredytów (zwłaszcza w przypadku kredytów poddanych procesowi windykacji).

[22] System sprawozdawczy nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, czy przyrost dotyczy kredytów gotówkowych spłacanych jednorazowo, czy też kredytów w rachunku bieżącym (można przypuszczać, że większość dotyczy kredytów gotówkowych).
[23] Kategoria ta obejmuje tzw. kredyty ratalne oraz kredyty gotówkowe spłacane w ratach.

Tabela 20. Przewalutowanie kredytów mieszkaniowych – stan na koniec 2010 r. (sztuki; mln zł)

	Rok udzielenia kredytu							Razem
	do 2005	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
1/ Walutowe zamienione na złote								
- liczba kredytów	3 543	795	603	467	582	211	259	6 460
w tym zagrożone	1 248	564	452	401	509	202	258	3 634
- wartość kredytów (mln zł)	372	133	133	184	255	38	27	1 143
w tym zagrożone (mln zł)	148	100	99	166	236	35	27	811
2/ Złotowe zamienione na walutowe								
- liczba kredytów	1 782	521	1 944	5 045	752	215	100	10 359
w tym zagrożone	3	1	4	7	3	0	0	18
- wartość kredytów (mln zł)	218	86	474	1 569	284	88	38	2 758
w tym zagrożone (mln zł)	0	0	1	3	5	0	0	11

Na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych przez nadzór bankowy (według stanu na koniec 2010 r.), można stwierdzić że do końca 2010 r. banki przewalutowały na złote 6,5 tys. kredytów o łącznej wartości 1 143 mln zł, z tego 3,6 tys. kredytów o łącznej wartości 811 mln zł stanowiły kredyty ze stwierdzoną utratą wartości. Jednocześnie banki dokonały zamiany ze złotych na waluty 10,4 tys. kredytów o łącznej wartości 2 758 mln zł, z tego zaledwie kilkanaście kredytów o łącznej wartości 11 mln zł stanowiły kredyty ze stwierdzoną utratą wartości.

Tabela 21. Jakość portfela kredytów mieszkaniowych na koniec 2010 r. (mln zł; %)

	Wartość sprawozdawcza			Wartość skorygowana o przewalutowania		
	Ogółem	w tym zagrożone	Udział zagrożonych	Ogółem	w tym zagrożone	Udział zagrożonych
Kredyty mieszkaniowe ogółem	267 507	4 932	1,8%	267 507	4 932	1,8%
- złotowe	98 223	2 793	2,8%	99 838	1 993	2,0%
- walutowe	169 283	2 138	1,3%	167 669	2 939	1,8%

Wykres 83.
Wartość zagrożonych kr. mieszk. na koniec 2010 r. (mld zł)

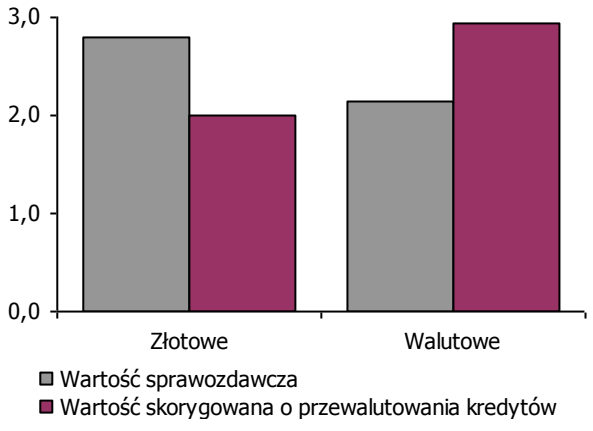

Wykres 84.
Udział zagrożonych kr. mieszkaniowych na koniec 2010 r. (%)

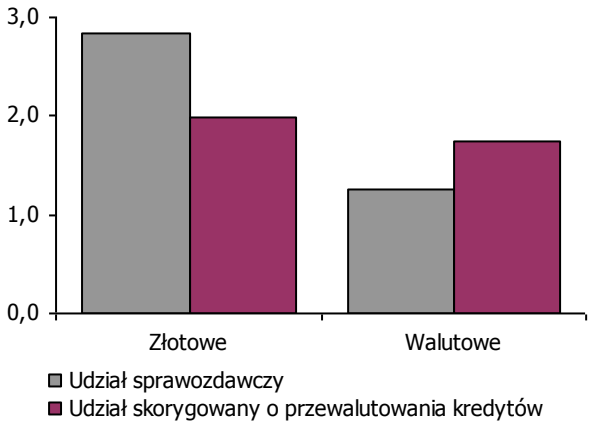

Uwzględniając te dane można zatem stwierdzić, że na koniec 2010 r. łączna wartość kredytów zagrożonych udzielonych pierwotnie w złotych wynosiła 2,0 mld zł, a nie 2,8 mld zł, jak to wynika z danych sprawozdawczych, a faktyczny udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów złotowych wynosił 2,0%, a nie 2,8%. Z kolei w przypadku kredytów walutowych łączna wartość kredytów zagrożonych wynosiła 2,9 mld zł, a nie 2,1 mld zł, a udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów walutowych wynosił 1,8%, a nie 1,3%. Można zatem stwierdzić, że **jakość portfela tych kredytów jest zbliżona**.

Należy też mieć na uwadze, że kredytobiorcy mający zadłużenie w walutach obcych skorzystali na obniżeniu przez centralny bank Szwajcarii (SNB) stóp procentowych niemal do zera, co zrekompensowało im skutki osłabienia złotego. Jednak z drugiej strony, na skutek osłabienia złotego doszło w ich przypadku do silnego wzrost stanu zadłużenia wyrażonego w złotych (niejednokrotnie przekracza on 50%). Oznacza to, że obecna **sytuacja**

znacznej części tych kredytobiorców jest de facto **gorsza niż kredytobiorców, którzy zdecydowali się na zaciągnięcie kredytów w złotych**. Przejawia się to w konieczności utrzymania kredytu walutowego, gdyż w przeciwnym razie kredytobiorca „zrealizowałby stratę", a ostateczny koszt kredytu, pomimo niższych miesięcznych rat spłaty, okazałby się znacznie wyższy niż koszt analogicznego kredytu złotowego.

W kontekście jakości kredytów mieszkaniowych trzeba też zauważyć, że **nie jest znana liczba klientów, którzy obsługują swoje zobowiązania z tytułu kredytów mieszkaniowych w drodze zaciągania innych zobowiązań** lub zaprzestania ich obsługi (np. płatności z tytułu czynszu). Ponadto coraz bardziej istotne staje się **ryzyko nadmiernej koncentracji produktowej** przejawiające się bardzo wysokim udziałem kredytów mieszkaniowych w bilansach banków zajmujących kluczową pozycję na rynku tych kredytów. To oznacza, że banki te w bardzo dużym stopniu uzależniły swoją przyszłą sytuację finansową od przyszłej jakości portfela kredytów mieszkaniowych i sytuacji na rynku nieruchomości[24]. Trzeba mieć też na uwadze, że na przestrzeni ostatnich lat zmianie uległy parametry związane z kredytami mieszkaniowymi i poziom akceptacji ryzyka przez banki (m.in. ceny nieruchomości, średnie kwoty kredytów, średnie wartości LTV, średni okres kredytowania), co powoduje że nie można w prosty sposób przenosić doświadczeń związanych z kredytami udzielonymi na początku minionej dekady, na kredyty udzielone w ostatnich latach.

Tabela 22. Kredyty zagrożone sektora przedsiębiorstw i ich udział w portfelu (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Udział w portfelu (%)				Zmiana do (mld zł)	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	12/2010	03/2010
Kredyty zagrożone ogółem, w tym:	20,5	24,6	27,3	26,0	8,4%	11,3%	12,4%	11,5%	-1,3	1,4
1/ MSP	13,1	15,7	18,5	17,8	10,0%	12,5%	14,6%	13,5%	-0,7	2,1
- operacyjne	5,3	5,8	5,9	5,7	11,0%	12,4%	12,7%	11,5%	-0,2	-0,2
- inwestycyjne	3,1	3,9	4,6	4,1	9,1%	11,7%	13,0%	11,2%	-0,5	0,2
- nieruchomości	3,6	4,7	6,5	6,4	9,0%	13,3%	18,5%	18,4%	-0,1	1,7
- pozostałe	1,1	1,2	1,6	1,6	12,2%	12,5%	14,8%	14,2%	0,0	0,4
2/ Duże przedsiębiorstwa	7,4	8,9	8,8	8,2	6,6%	9,6%	9,5%	8,7%	-0,6	-0,7
- operacyjne	4,1	4,4	4,1	3,6	6,6%	9,4%	9,2%	7,8%	-0,5	-0,8
- inwestycyjne	2,1	2,6	2,7	2,6	6,0%	8,9%	8,8%	8,7%	0,0	0,0
- nieruchomości	0,3	0,6	0,7	0,7	3,2%	6,3%	8,0%	7,7%	0,0	0,1
- pozostałe	0,9	1,3	1,3	1,3	16,7%	20,4%	14,6%	14,8%	-0,1	0,0

Wykres 85.
Kredyty zagrożone sektora przedsiębiorstw (mld zł)

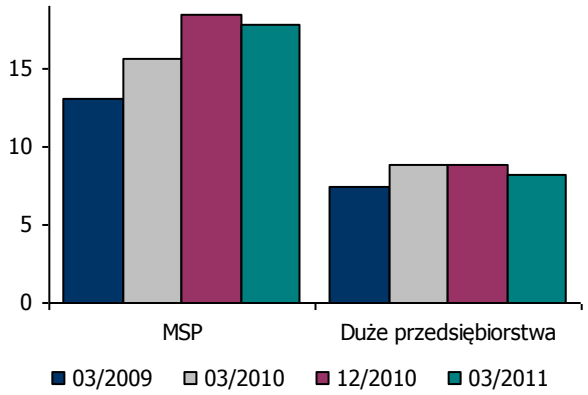

Wykres 86.
Zmiana stanu zagrożonych kredytów przedsiębiorstw (mld zł)

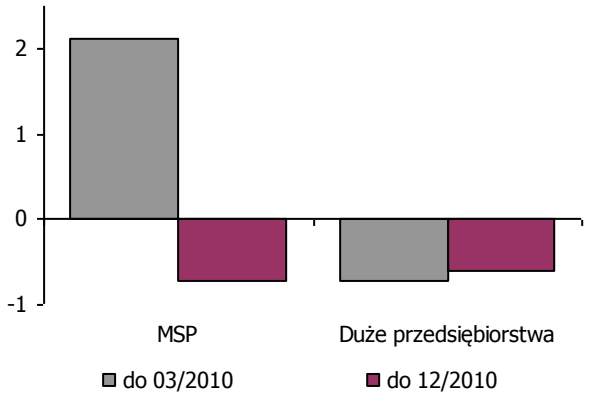

Wartość kredytów zagrożonych dla przedsiębiorstw zmniejszyła się w I kwartale br. o **1,3 mld zł**, tj. o 4,9% (rok/rok wzrost o 1,4 mld zł; 5,7%), **udział** tych kredytów w portfelu kredytowym **obniżył się** z 12,4% na koniec ub.r. **do 11,5%** na koniec marca br., przy czym:

- wartość kredytów zagrożonych dla **MSP** zmniejszyła się o 0,7 mld zł, tj. o 3,9% (rok/rok wzrost o 2,1 mld zł; 13,5%), a udział tych kredytów w portfelu kredytów dla MSP zmniejszył się do 13,5%;

[24] Szerzej zob. „Raport o sytuacji banków w 2010 r.", UKNF 2011.

- wartość kredytów zagrożonych dla **dużych przedsiębiorstw** zmniejszyła się o 0,6 mld zł, tj. o 6,9% (rok/rok o 0,7 mld zł; -8,0%), a udział tych kredytów w portfelu kredytów dla dużych przedsiębiorstw obniżył się do 8,7%.

Obserwowaną w I kwartale br. poprawę jakości portfela kredytowego należy wiązać ze wzrostem aktywności gospodarczej i poprawą sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Jednak **kluczowym czynnikiem była zmiana zasad klasyfikacji ekspozycji z utratą wartości jakiej dokonał PKO BP**[25], która wyjaśnia większość pozytywnych obserwacji w skali całego sektora.

Tabela 23. Terminowość obsługi kredytów dla sektora niefinansowego (mld zł; %)

	Kredyty ogółem			Kredyty konsumpcyjne[26]			Kredyty mieszkaniowe		
	03/2010	12/2010	03/2011	03/2010	12/2010	03/2011	03/2010	12/2010	03/2011
WARTOŚĆ									
Ogółem	641,6	698,5	706,4	126,5	135,4	132,0	219,7	267,5	269,8
Nieprzeterminowane	562,5	615,2	619,8	94,7	101,3	97,9	207,2	252,4	253,9
Opóźnienie 1-30 dni	34,5	31,0	33,3	12,5	9,0	8,8	8,3	9,4	9,7
Przeterminowane > 30 dni	44,6	52,3	53,4	19,2	25,1	25,4	4,2	5,7	6,2
- 31-90 dni	10,0	8,6	9,9	3,9	3,3	3,2	2,1	2,4	2,6
- 91-180 dni	5,4	5,7	5,2	3,0	2,5	2,3	0,6	0,9	1,0
- 181-365 dni	10,3	9,7	8,4	5,1	5,0	4,4	0,5	0,9	0,9
- powyżej 1 roku	18,8	28,2	29,9	7,3	14,3	15,4	1,0	1,6	1,8
UDZIAŁ W PORTFELU									
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Nieprzeterminowane	87,7%	88,1%	87,7%	74,9%	74,8%	74,1%	94,3%	94,4%	94,1%
Opóźnienie 1-30 dni	5,4%	4,4%	4,7%	9,9%	6,6%	6,7%	3,8%	3,5%	3,6%
Przeterminowane > 30 dni	6,9%	7,5%	7,6%	15,2%	18,6%	19,2%	1,9%	2,1%	2,3%
- 31-90 dni	1,6%	1,2%	1,4%	3,1%	2,4%	2,4%	1,0%	0,9%	1,0%
- 91-180 dni	0,8%	0,8%	0,7%	2,4%	1,9%	1,8%	0,3%	0,3%	0,4%
- 181-365 dni	1,6%	1,4%	1,2%	4,0%	3,7%	3,3%	0,2%	0,3%	0,3%
- powyżej 1 roku	2,9%	4,0%	4,2%	5,8%	10,6%	11,7%	0,5%	0,6%	0,7%

Wykres 87.
Opóźnienie w spłacie kredytów konsumpcyjnych (mld zł)

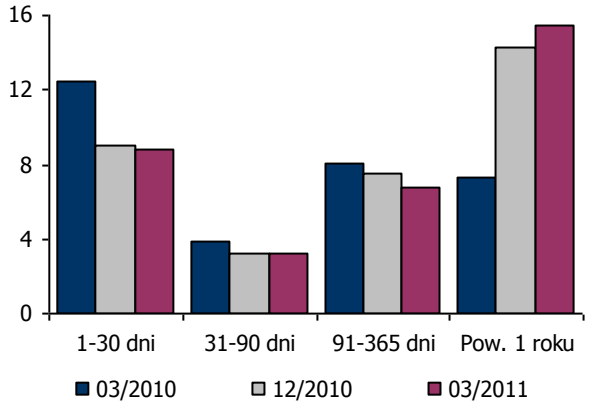

Wykres 88.
Opóźnienie w spłacie kredytów mieszkaniowych (mld zł)

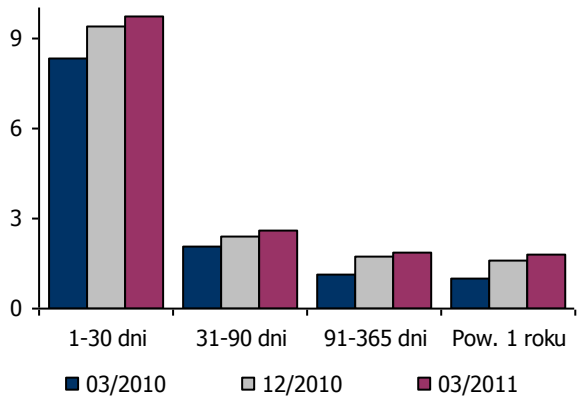

Na podstawie analizy **terminowości obsługi kredytów dla sektora niefinansowego** można stwierdzić, że w I kwartale br. kontynuowana była tendencja do **wyhamowywania tempa narastania kredytów o opóźnieniu w spłacie powyżej 30 dni** (wartość tych kredytów zwiększyła się o 1,1 mld zł, podczas gdy we wcześniejszych kwartałach przyrost kształtował się na poziomie 2-4 mld zł), aczkolwiek ich udział w portfelu

[25] Zob. „Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za I kwartał 2011 roku" - „W I kwartale 2011 roku dokonano modyfikacji katalogu przesłanek indywidualnej utraty wartości polegającej w szczególności na zaprzestaniu rozpoznawania przesłanki „pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji finansowej klienta" w stosunku do klientów, którzy do tej pory znajdowali się w tej grupie, a cechuje ich stosunkowo niskie prawdopodobieństwo niewywiązania się ze zobowiązania".

[26] Różnica pomiędzy wartością kredytów konsumpcyjnych prezentowaną w tabeli i we wcześniejszych partiach opracowania wynika z ograniczeń systemu sprawozdawczego. Nie zmienia to jednak istoty zjawiska.

nieznacznie wzrósł (z 7,5% na koniec ub.r. do 7,6% na koniec marca br.). Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje kredytów:

- portfel **kredytów konsumpcyjnych o opóźnieniu w spłacie powyżej 30 dni zwiększył się jedynie o 0,2 mld zł** (w poprzednich kwartałach przyrost wahał się w granicach 1-3 mld zł), ale jego udział w całości portfela wzrósł (z 18,6% na koniec ub.r. do 19,2% na koniec marca br.) co należy wiązać również ze spadkiem wartości całego portfela kredytów konsumpcyjnych. Jednocześnie zaobserwowano dalsze **zmniejszenie** wartości **kredytów o opóźnieniu w spłacie do 30 dni**, choć ich udział nieznacznie wzrósł (z 6,6% do 6,7%). Należy jednak zaznaczyć, że część pozytywnych obserwacji wynikała ze zmian zasad księgowania portfela kredytów w jednym z banków;
- kwartalny **przyrost kredytów mieszkaniowych o opóźnieniu w spłacie powyżej 30 dni** wyniósł **0,5 mld zł** i choć był niższy niż w ostatnim kwartale ub.r. to jednak był wyższy niż we wcześniejszych kwartałach. Jednocześnie udział tych kredytów w portfelu wzrósł do 2,3% i był wyższy niż kredytów ze stwierdzoną utratą wartości. Ponadto w przypadku tych kredytów **nie zaobserwowano zmniejszenia lub stabilizacji** kredytów o opóźnieniu w spłacie do 30 dni, co stanowi źródło potencjalnego dalszego pogorszenia jakości portfela tych kredytów.

4.3 Adekwatność kapitałowa

Bieżącą sytuację sektora bankowego w zakresie bazy kapitałowej można uznać za dobrą.

Tabela 24. Adekwatność kapitałowa (mld zł; %)

	Wartość (mld zł)				Zmiana do 12/2010		Zmiana do 03/2010	
	03/2009	03/2010	12/2010	03/2011	mln zł	%	mln zł	%
Fundusze własne dla wyliczenia CAR	80,0	95,8	100,6	104,0	3,4	3,4%	8,2	8,5%
Rachunek funduszy własnych:								
1/ Fundusze własne podstawowe	72,3	86,9	90,5	94,0	3,6	3,9%	7,1	8,2%
2/ Fundusze własne uzupełniające	7,5	8,7	9,8	9,8	-0,1	-0,6%	1,1	12,1%
3/ Zmniejszenia funduszy dla wyliczenia CAR	-6,2	-9,7	-9,3	-8,9	0,4	-3,9%	0,8	-8,2%
- podstawowych	-4,4	-7,5	-7,7	-7,5	0,2	-2,9%	0,0	-0,1%
- uzupełniających	-1,8	-2,2	-1,6	-1,4	0,1	-9,2%	0,8	-35,6%
4/ Kapitał krótkoterminowy	0,2	0,2	0,3	0,2	-0,1	-26,2%	0,0	-13,0%
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	57,8	54,3	58,3	59,5	1,2	2,0%	5,2	9,6%
- ryzyko kredytowe	50,8	47,2	50,8	51,7	0,9	1,7%	4,6	9,7%
- ryzyko operacyjne	5,7	6,2	6,3	6,6	0,3	4,9%	0,4	6,1%
- ryzyka ogólnego stóp procentowych	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,9%	0,0	4,8%
- ryzyka cen	0,4	0,3	0,5	0,4	0,0	-1,8%	0,1	43,0%
- ryzyka rozliczenia - dostawy	0,7	0,5	0,5	0,6	0,1	15,2%	0,1	13,1%
- inne i przejściowe wymogi kapitałowe	0,2	0,0	0,2	0,1	-0,1	-32,6%	0,1	157,3%
Nadwyżka/niedobór funduszy własnych	22,2	41,6	42,3	44,5	2,2	5,3%	2,9	7,1%
Współczynnik wypłacalności	11,2	14,1	13,8	14,0	x	x	x	x

W I kwartale br. **fundusze własne** ogółem krajowego sektora bankowego wzrosły o 3,4 mld zł, tj. o 3,4% (rok/rok o 8,2 mld zł; 8,5%). **Wszystkie banki spełniały wymóg minimalnych funduszy** własnych (5 mln EUR dla banków komercyjnych; 1 mln EUR dla banków spółdzielczych).

Wykres 89.
Nadwyżka fund. własnych nad całkowitym wymogiem (mld zł)

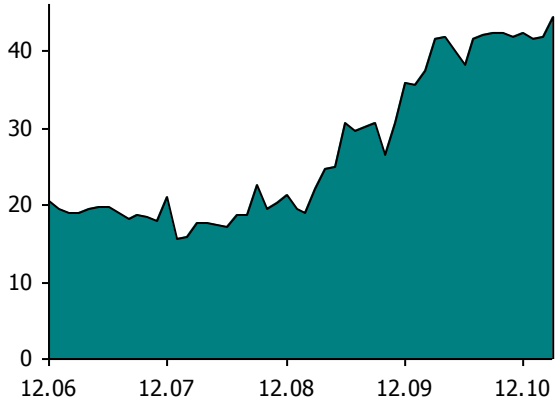

Wykres 90.
CAR - współczynnik wypłacalności (%)

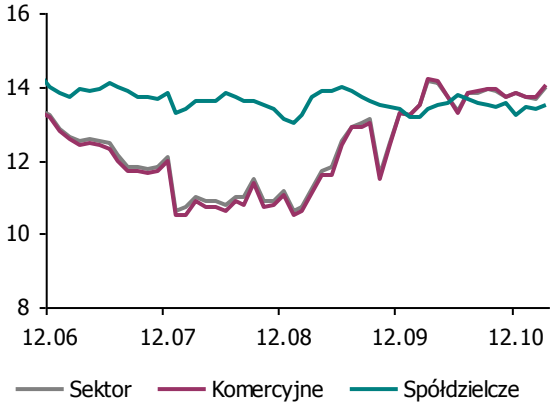

Wykres 91.
Rozkład banków komercyjnych względem CAR

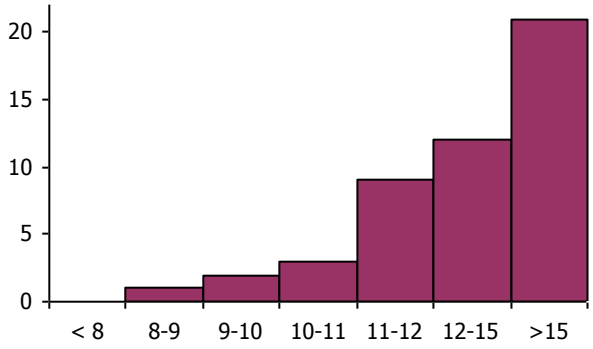

Wykres 92.
Rozkład banków spółdzielczych względem CAR

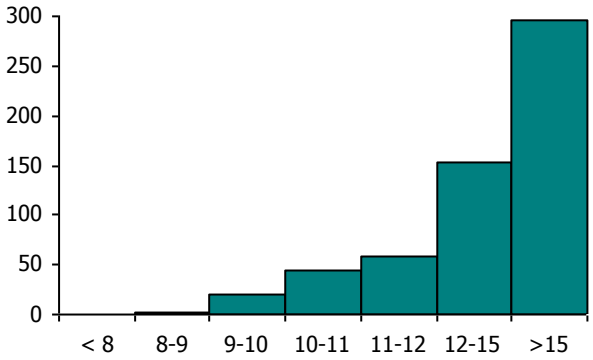

Ograniczone tempo wzrostu akcji kredytowej, połączone z umocnieniem złotego względem CHF spowodowało, że **całkowity wymóg kapitałowy wzrósł** w I kwartale br. jedynie o 1,2 mld zł, tj. **2,0%** do 59,5 mld zł (rok/rok o 5,2 mld zł; 9,6%). Z tej kwoty 86,9% przypadało na wymóg z tytułu ryzyka kredytowego (wzrost o 0,9 mld zł; 1,7%), 11,1% na ryzyko operacyjne (wzrost o 0,3 mld zł; 4,9%), a 2,0% na wymogi z tytułu pozostałych rodzajów ryzyka.

Wyższe tempo wzrostu funduszy własnych niż tempo wzrostu całkowitego wymogu kapitałowego spowodowało **wzrost nadwyżki funduszy własnych nad całkowitym wymogiem kapitałowym** (z 42,3 mld zł na koniec ub.r. do 44,5 mld zł na koniec marca br. wobec) oraz **wzrost współczynnika wypłacalności** w sektorze bankowym z 13,8% na koniec ub.r. **do 14,0%** na koniec marca br.

Wszystkie banki komercyjne posiadały współczynnik wypłacalności na poziomie przekraczającym ustawowe minimum (8%). W przypadku banków spółdzielczych **jeden bank nie posiadał wymaganego współczynnika wypłacalności**.

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej, **konieczne jest utrzymanie przez banki wzmocnionej bazy kapitałowej**, co wynika zarówno z poziomu ryzyka w bilansach banków, jak też wciąż trudnych uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wywoływać silne zaburzenia w funkcjonowaniu rynków finansowych.

Reasumując, **bieżąca sytuacja w zakresie bazy kapitałowej jest dobra** (odnotowano wzrost funduszy własnych i współczynnika wypłacalności; wszystkie banki spełniały wymogi minimalnych funduszy; tylko jeden bank spółdzielczy nie spełniał minimalnego poziomu współczynnika wypłacalności). Pomimo dobrej sytuacji bieżącej, **konieczne jest utrzymanie wzmocnionej bazy kapitałowej**, co wynika zarówno z poziomu ryzyka w bilansach banków, jak też z wciąż trudnych uwarunkowań zewnętrznych.

Sytuacja w zakresie płynności krótkoterminowej jest dobra. Jednak istotnym źródłem utrudnień w zarządzaniu płynnością pozostaje utrzymująca się na rynku niepewność oraz ograniczony poziom wzajemnego zaufania pomiędzy uczestnikami rynku, co przekłada się m.in. na brak pełnej efektywności w funkcjonowaniu rynku międzybankowego (niskie wzajemne limity, marginalny udział transakcji o dłuższych terminach zapadalności niż 1 dzień).

Głównym obszarem ryzyka jest jakość portfela kredytowego, która w latach 2009-2010 uległa silnemu pogorszeniu. W I kwartale br. zaobserwowano dalsze **wyhamowanie przyrostu kredytów zagrożonych**. **Wzrost kredytów zagrożonych odnotowano jedynie w przypadku gospodarstw domowych, podczas gdy w przypadku przedsiębiorstw ich wartość uległa obniżeniu**. Sytuacja w portfelu kredytów dla sektora finansowego i budżetowego pozostała stabilna, a jakość tych portfeli nadal była wysoka. Ten korzystny obraz zakłóca jednak fakt, że znaczna część pozytywnych obserwacji wynikała ze zmian stosowanych przez banki zasad/polityki rachunkowości.

Przyrost zagrożonych kredytów gospodarstw domowych dotyczył większości produktów, przy czym największy wpływ miał **przyrost zagrożonych kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych.**

W przypadku kredytów konsumpcyjnych największy przyrost dotyczył kredytów zaklasyfikowanych do kategorii kredytów gotówkowych spłacanych jednorazowo oraz kredytów w rachunku bieżącym, a w znacznie mniejszym stopniu kredytów z tytułu kart kredytowych oraz samochodowych. Jednocześnie odnotowano minimalny spadek wartości kredytów zagrożonych z tytułu kredytów ratalnych. Za zjawisko pozytywne należy jednak uznać zmniejszenie tempa przyrostu kredytów zagrożonych, jak też wyhamowanie przyrostu kredytów o opóźnieniu w spłacie powyżej 30 dni połączone ze zmniejszeniem wartości kredytów opóźnionych w spłacie do 30 dni.

Przyrost zagrożonych kredytów mieszkaniowych utrzymuje się na stałym poziomie, a analiza terminowości obsługi tych kredytów nie wskazuje na zahamowanie niekorzystnych tendencji. Ponadto, analiza opóźnień w spłacie do 30 dni wskazuje na prawdopodobne dalsze pogorszenie jakości portfela w przyszłych okresach. Za niekorzystny należy uznać dalszy wzrost udziału w nowo udzielanych kredytach, kredytów o LTV przekraczającym 80% oraz kredytów o okresach spłaty powyżej 25 lat, co prowadzi m.in. do wzrostu ryzyka na poziomie klienta i banku oraz ogranicza możliwości ewentualnej restrukturyzacji zadłużenia. Coraz istotniejsze staje się też **ryzyko nadmiernej koncentracji produktowej** przejawiające się wysokim udziałem kredytów mieszkaniowych w bilansach banków zajmujących kluczową pozycję na rynku. Banki te uzależniły swoją przyszłą sytuację finansową od jakości portfela kredytów mieszkaniowych i sytuacji na rynku nieruchomości, a ze względu wysoki udział kredytów walutowych również od sytuacji na rynku walutowym i poziomu stóp procentowych kształtowanych przez zagraniczne władze monetarne. Trzeba przy tym dodać, że **dodatkowe analizy nadzoru przeczą tezie o wyższej jakości portfela kredytów walutowych – jakość obu portfeli jest zbliżona**, a wysoki udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytów złotowych wynika z przewalutowania zagrożonych kredytów walutowych na złote.

Odpowiedzią na poziomie regulacyjnym, na zidentyfikowane niekorzystne zjawiska i potencjalne zagrożenia było uchwalenie przez KNF **nowelizacji Rekomendacji S**.

Obserwowaną **poprawę jakości portfela kredytów sektora przedsiębiorstw należy wiązać z poprawą ich sytuacji finansowej. Jednak kluczowe znaczenie miało zmniejszenie portfela kredytów zagrożonych w PKO BP** w rezultacie zmiany zasad klasyfikacji należności z utratą wartości, które wyjaśnia większość poprawy odnotowanej w skali całego sektora.

5 DZIAŁANIA NADZORCZE W 2011 R.

Celem polityki nadzorczej realizowanej w I kwartale br. była kontynuacja działań mających na celu poprawę zarządzania ryzykiem przez banki, przede wszystkim ryzykiem kredytowym.

Nadzór w swoich działaniach nadal skupiał się na dwu podstawowych kierunkach:

- ocenie sytuacji poszczególnych banków (szczególnie jakości procesu zarządzania ryzykiem),
- ocenie stabilności sektora bankowego, identyfikowaniu ryzyk o charakterze systemowym, podejmowaniu działań prewencyjnych oraz kierowaniu odpowiednich rekomendacji do banków.

W ramach tych działań m.in.:

- prowadzono inspekcje problemowe i kompleksowe oraz monitorowano realizację zaleceń poinspekcyjnych,
- dokonywano ocen programów postępowania naprawczego przekazywanych przez banki oraz kontynuowano działania monitorujące realizację tych programów,
- kontynuowano monitoring zaangażowania banków wobec zagranicznych podmiotów finansowych (w tym podmiotów powiązanych) oraz źródeł finansowania pozyskiwanego od tych podmiotów,
- kontynuowano monitoring i analizy walutowych transakcji pochodnych zawartych z podmiotami sektora niefinansowego oraz należności z tytułu restrukturyzacji tych ekspozycji,
- kontynuowano analizę rozbieżności w klasyfikacji ekspozycji kredytowych podmiotów w nadzorowanych bankach,
- przeprowadzano badania ankietowe dotyczące wybranych obszarów działalności bankowej dotyczące: portfela kredytów mieszkaniowych, planów finansowych banków, płynności walutowej, wykorzystania finansowania uzyskanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnynego (EBI),
- wprowadzono zmodyfikowaną Metodykę Badania i Oceny Nadzorczej (tzw. BION), jako podstawowe narzędzie oceny poziomu i jakości zarządzania ryzykiem i kapitałem banku,
- rozpatrywano wnioski w zakresie łączenia banków oraz objęcia znaczących pakietów akcji,
- rozpatrywano wnioski banków o wyrażenie zgody na powołanie członków zarządów, zmiany statutów, powierzenia czynności podmiotom trzecim, zaliczenia zobowiązań podporządkowanych do funduszy uzupełniających,
- dokonano przeglądu regulacji prawnych dotyczących kryteriów oceny kandydatów na członków (prezesów) zarządów banków w postępowaniach w sprawach zgód KNF na ich powołanie, jak również zasad i praktyki stosowania tych przepisów wynikających z orzecznictwa KNF,
- dokonywano analizy regulacji wewnętrznych banków w zakresie MiFID przedkładanych w związku z dostosowaniem przez banki działalności do znowelizowanej ustawy o obrocie instrumentami finansowymi lub w związku z rozszerzaniem zakresu czynności wykonywanych na podstawie tej ustawy.

Ponadto UKNF kontynuował działania o charakterze zapobiegawczym i dostosowawczym w stosunku do nadzorowanych podmiotów. Podjęto też niezbędne indywidualne działania wobec wybranych banków.

Istotny element działań nadzorczych stanowiły też spotkania z zarządami i radami nadzorczymi banków oraz przedstawicielami podmiotów macierzystych. Nadzór bankowy pozostaje też w stałym kontakcie z nadzorami innych krajów także poprzez uczestnictwo w spotkaniach kolegiów nadzorczych, dzięki czemu możliwa jest m.in. weryfikacja oceny sytuacji podmiotów dominujących wobec instytucji działających w Polsce.

W ramach działań w obszarze polityki regulacyjnej, m.in.:

- KNF **znowelizowała Rekomendację S** (25 stycznia br.) dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie i finansującymi nieruchomości, przy czym (z uwagi na przewidziane w uchwale okresy przejściowe) poszczególne zapisy rekomendacji wchodzą w życie odpowiednio w 6 miesięcy od dnia wejścia w życie uchwały lub od 1 stycznia 2012 r.;
- prowadzono prace zmierzające do aktualizacji uchwały nr 76/2010 KNF;

- prowadzono prace zmierzające do wdrożenia przepisów tzw. dyrektyw CRD II i CRD III poprzez dokonanie zmian w uchwałach KNF: uchwale nr 382/2008 KNF, uchwale nr 384/2008 KNF, 385/2008 KNF i 76/2010 KNF oraz w uchwale zastępującej uchwałę nr 383/2008 KNF;
- prowadzono prace w zakresie nowelizacji i aktualizacji wybranych rekomendacji dotyczących dobrych praktyk zarządzania bankiem, w szczególności Rekomendacji C (dotyczącej limitów koncentracji zaangażowani), Rekomendacji H (dotyczącej kontroli wewnętrznej w banku), Rekomendacji J (dotyczącej baz danych rynku nieruchomości), Rekomendacji M (dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w banku), Rekomendacji P (dotyczącej płynności banków) oraz Rekomendacji R (dotyczącej zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość). Głównym celem tych prac jest dążenie do poprawy zarządzania ryzykiem w tych obszarach, dostosowanie rekomendacji do wytycznych i zaleceń EBA oraz zwiększenie przejrzystości zapisów rekomendacji.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Roczne tempo wzrostu produkcji i sprzedaży detalicznej (%) 7
Wykres 2. Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw (mld zł) 7
Wykres 3. Stopa bezrobocia (%) 7
Wykres 4. Roczne tempo wzrostu wynagr. i zatrud. w sek. przeds. (%) 7
Wykres 5. Roczne wskaźniki inflacji (%) 8
Wykres 6. Wskaźniki klimatu koniunktury 8
Wykres 7. Średnie ceny transakcyjne 1 m.kw. mieszkania (tys. zł) 8
Wykres 8. Wynik budżetu państwa (mld zł) 8
Wykres 9. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych (%) 9
Wykres 10. Stawki na rynku pieniężnym (%) 9
Wykres 11. Kurs walut głównych względem złotego 9
Wykres 12. Rentowność polskich papierów skarbowych (%) 9
Wykres 13. Rentowność 10-letnich obligacji skarbowych (%) 9
Wykres 14. Stawki 5-letnich CDS (pkt. bazowe) 9
Wykres 15. Zmiana wartości indeksów od końca 2005 r. (%) 10
Wykres 16. Zmiana cen surowców od końca 2005 r. (%) 10
Wykres 17. Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów - OPS (%) 11
Wykres 18. Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów - OPN (%) 11
Wykres 19. Kredyty dla wybranych grup klientów (mld zł) 13
Wykres 20. Zmiana stanu kredytów (mld zł) 13
Wykres 21. Struktura kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł) 13
Wykres 22. Zmiana stanu kredytów (mld zł) 13
Wykres 23. Roczne tempo wzrostu kredytów dla gosp. domowych (%) 14
Wykres 24. Roczne tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych (%) 14
Wykres 25. Roczne tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych (%) 14
Wykres 26. Roczne tempo wzrostu pozostałych kredytów dla gosp.dom. (%) 14
Wykres 27. Struktura walutowa kredytów mieszkaniowych (mld zł) 15
Wykres 28. Roczne tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych (%) 15
Wykres 29. Kwartalna zmiana stanu kredytów mieszkaniowych (mld zł) 15
Wykres 30. Zmiana skorygowana o wpływ zmiany kursów walut (mld zł) 15
Wykres 31. Liczba udzielonych kredytów (tys.) 15
Wykres 32. Średnia wartość nowo udzielonych kredytów (tys. zł) 15
Wykres 33. Struktura nowo udzielanych kredytów mieszkaniowych (%) 15
Wykres 34. Udział kredytów o LTV>80% w nowo udzielanych kredyt. (%) 15
Wykres 35. Kwartalna zmiana stanu kredytów konsumpcyjnych (mld zł) 16
Wykres 36. Zmiana stanu poszczególnych kredytów (mld zł) 16
Wykres 37. Kwartalna zmiana pozostałych kred. dla gosp. dom. (mld zł) 17
Wykres 38. Zmiana stanu poszczególnych kredytów (mld zł) 17
Wykres 39. Roczne tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw (%) 18
Wykres 40. Zmiana stanu kredytów (mld zł) 18
Wykres 41. Kwartalna zmiana kredytów dla MSP (mld zł) 18
Wykres 42. Zmiana stanu kredytów dla MSP (mld zł) 18
Wykres 43. Kwartalna zmiana kredytów dla dużych przedsięb. (mld zł) 19

Wykres 44. Zmiana stanu kredytów dla dużych przedsiębiorstw (mld zł) 19
Wykres 45. Zmiana stanu wybranych pozycji aktywów (mld zł) 20
Wykres 46. Struktura portfela instrumentów dłużnych (mld zł) 20
Wykres 47. Wybrane źródła finansowania (mld zł) 21
Wykres 48. Zmiana stanu wybranych źródeł finansowania (mld zł) 21
Wykres 49. Roczne tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego (%) 22
Wykres 50. Roczne tempo wzrostu depozytów gosp.dom. i sek. przeds. (%) 22
Wykres 51. Kwartalna zmiana depozytów gospodarstw domowych (mld zł) 22
Wykres 52. Kwartalna zmiana depozytów przedsiębiorstw (mld zł) 22
Wykres 53. Depozyty sektora budżetowego (mld zł) 23
Wykres 54. Zmiana stanu depozytów (mld zł) 23
Wykres 55. Niedopasowanie walutowe aktywów i pasywów (mld zł) 24
Wykres 56. Udział niedopasowania w sumie bilansowej (%) 24
Wykres 57. Wynik działalności bankowej (mln zł) 26
Wykres 58. Koszty działania (mln zł) 26
Wykres 59. Ujemne saldo odpisów/rezerw (mln zł) 26
Wykres 60. Wynik finansowy netto (mln zł) 26
Wykres 61. Przychody odsetkowe (mln zł) 28
Wykres 62. Koszty odsetkowe (mln zł) 28
Wykres 63. Wybrane przychody odsetkowe (mln zł) 28
Wykres 64. Wybrane koszty odsetkowe (mln zł) 28
Wykres 65. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (mln zł) 29
Wykres 66. Odpisy na kredyty dla gospodarstw domowych (mln zł) 29
Wykres 67. Odpisy na kredyty konsumpcyjne (mln zł) 29
Wykres 68. Odpisy na kredyty mieszkaniowe (mln zł) 29
Wykres 69. Wybrane aktywa (mld zł) 32
Wykres 70. Zmiana stanu (mld zł) 32
Wykres 71. Wybrane pasywa (mld zł) 32
Wykres 72. Zmiana stanu (mld zł) 32
Wykres 73. Kredyty i depozyty sektora niefinansowego (mld zł) 33
Wykres 74. Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego (%) 33
Wykres 75. Kredyty zagrożone wybranych grup klientów (mld zł) 34
Wykres 76. Zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł) 34
Wykres 77. Kredyty zagrożone gospodarstw domowych (mld zł) 35
Wykres 78. Zmiana stanu kredytów zagrożonych gosp. domowych (mld zł) 35
Wykres 79. Zagrożone kredyty konsumpcyjne (mld zł) 36
Wykres 80. Zmiana stanu zagrożonych kredytów konsumpcyjnych (mld zł) 36
Wykres 81. Zagrożone kredyty mieszkaniowe (mld zł) 36
Wykres 82. Zmiana stanu zagrożonych kr. mieszkaniowych (mld zł) 36
Wykres 83. Wartość zagrożonych kr. mieszk. na koniec 2010 r. (mld zł) 37
Wykres 84. Udział zagrożonych kr. mieszkaniowych na koniec 2010 r. (%) 37
Wykres 85. Kredyty zagrożone sektora przedsiębiorstw (mld zł) 38
Wykres 86. Zmiana stanu zagrożonych kredytów przedsiębiorstw (mld zł) 38
Wykres 87. Opóźnienie w spłacie kredytów konsumpcyjnych (mld zł) 39
Wykres 88. Opóźnienie w spłacie kredytów mieszkaniowych (mld zł) 39

Wykres 89. Nadwyżka fund. własnych nad całkowitym wymogiem (mld zł) 41
Wykres 90. CAR - współczynnik wypłacalności (%) 41
Wykres 91. Rozkład banków komercyjnych względem CAR 41
Wykres 92. Rozkład banków spółdzielczych względem CAR 41

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura podmiotowa portfela kredytowego (mld zł; %) 12
Tabela 2. Struktura kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł; %) 13
Tabela 3. Struktura kredytów mieszkaniowych (mld zł; %) 14
Tabela 4. Struktura kredytów konsumpcyjnych (mld zł; %) 16
Tabela 5. Struktura pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (mld zł; %) 17
Tabela 6. Struktura kredytów dla przedsiębiorstw (mld zł; %) 18
Tabela 7. Struktura kredytów dla sektora budżetowego (mld zł; %) 19
Tabela 8. Kasa, banki centralne, sektor finansowy, instrumenty dłużne i kapitałowe (mld zł; %) 20
Tabela 9. Główne źródła finansowania działalności (mld zł; %) 21
Tabela 10. Depozyty i kredyty sektora finansowego (mld zł; %) 21
Tabela 11. Depozyty sektora niefinansowego (mld zł; %) 22
Tabela 12. Depozyty sektora budżetowego (mld zł; %) 23
Tabela 13. Struktura walutowa bilansu i niedopasowanie aktywów do źródeł finansowania (mld zł; %) 24
Tabela 14. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego (mln zł; %) 26
Tabela 15. Wynik odsetkowy sektora bankowego (mln zł; %) 27
Tabela 16. Saldo odpisów/rezerw celowych (mln zł; %) 29
Tabela 17. Liczba banków i oddz. inst. kredyt. nie spełniających na koniec miesiąca norm Uchwały 386/2008 32
Tabela 18. Kredyty ze stwierdzoną utratą wartości (zagrożone) i ich udział w portfelu (mld zł; %) 34
Tabela 19. Kredyty zagrożone gospodarstw domowych i ich udział w portfelu (mld zł; %) 35
Tabela 20. Przewalutowanie kredytów mieszkaniowych – stan na koniec 2010 r. (sztuki; mln zł) 37
Tabela 21. Jakość portfela kredytów mieszkaniowych na koniec 2010 r. (mln zł; %) 37
Tabela 22. Kredyty zagrożone sektora przedsiębiorstw i ich udział w portfelu (mld zł; %) 38
Tabela 23. Terminowość obsługi kredytów dla sektora niefinansowego (mld zł; %) 39
Tabela 24. Adekwatność kapitałowa (mld zł; %) 40

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl